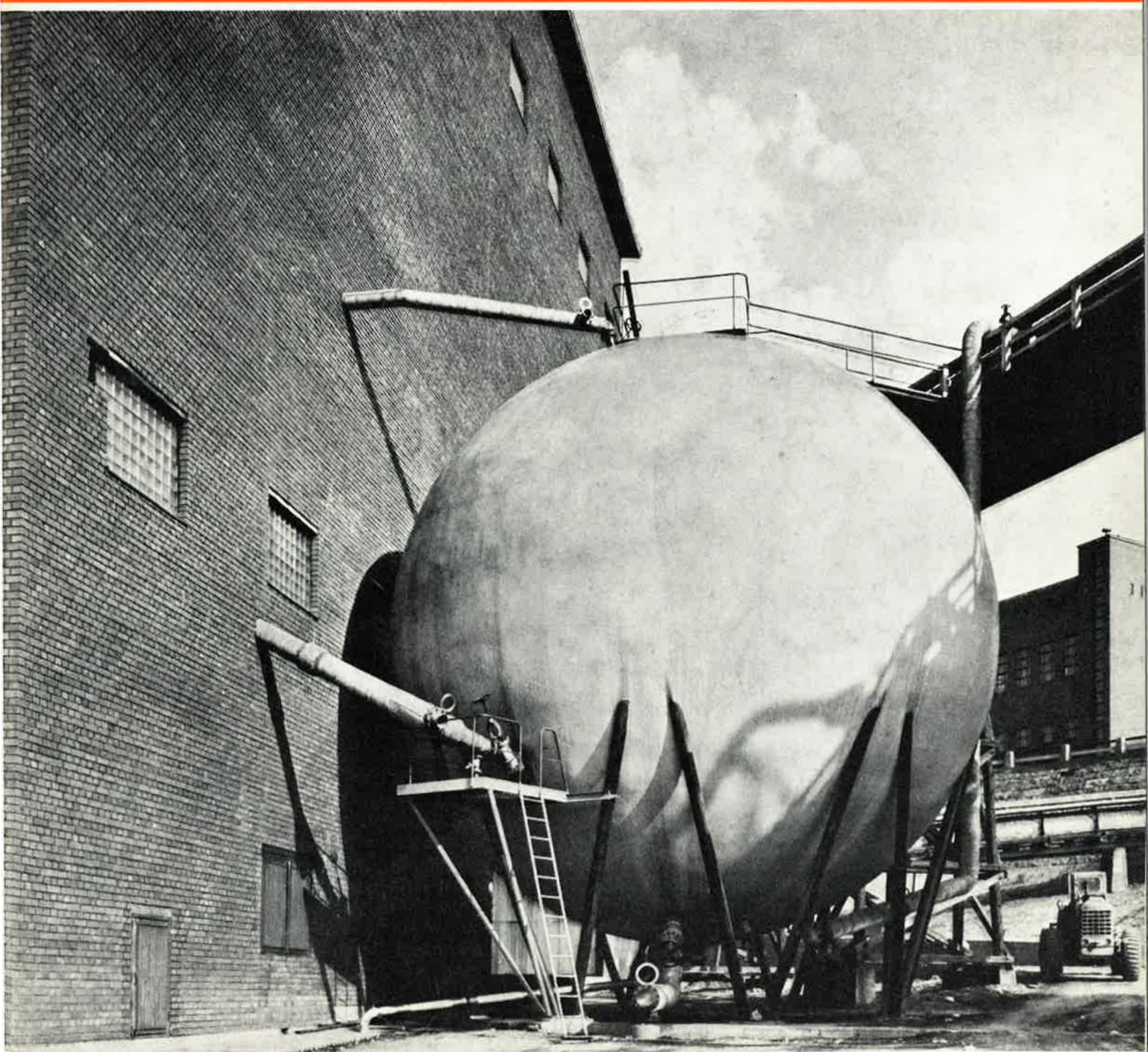

KYMI-YHTYMÄ

HENKILÖKUNNAN
JULKAISU

- 1 Yhtiömme rakentaa uuden tehtaan
- 2 Sulfaattiselluloosatehdas Kuusanniemeen
- 6 Kymintehtaan uusi suurtehokattila
- 7 Aloitetoiminta
- 8 Uusi keitin ja happosäiliö Kymin selluloosatehtaalla
- 9 Uusi sähkösulatto Högforsin tehtaalla
- 10 Rautatiejuhla Karkkilassa
- 14 Hyvinkään—Karkkilan Rautatien vaiheita
- 18 Kapulanvetoakin tarvittiin radan suuntaa määrättäessä
- 19 Högforsin koetalon harjannostajaiset
- 20 Etelä-Karjalan metsänhoitolautakunta yhtiömme metsäosaston vieraana
- 22 Kymintehdas voittoisa Kymi-yhtymän kesäestaruuskilpailuissa
- 26 Uimapromootioita
- 27 Perheenemännät Tukholmassa
- 27 Kymin selluloosatehtaan jalkapalloilijoita palkittu
- 28 Pitkäaikaisesti palvelleita
- 29 Merkkipäiviä
- 32 Manan majoille
- 32 Toimituksen tuolilta

Kirjoitusten ja kuvien lainaaminen ilman lupaa kielletty

TOIMITUS: VASTAAVA TOIMITTAJA: VEIKKO TALVI - TOIMITUSSIHTE: HELI KYLLÖNEN - KIRJAPAINO: KOUVOLAN KIRJA- JA KIVIP.

Kymin selluloosatehtaan uusi palomainen happosäiliö. Ks. kirjoitusta 'Uusi keitin ja happosäiliö Kymin selluloosatehtaalla' s. 8.

Yhtiömme on päässyt osalliseksi maamme puunjalostusteollisuudelle myönnetyistä dollarilainasta ja suunnitelma sulfaattiselluloosatehtaan rakentamisesta voidaan nyt toteuttaa. Tehdas sijoitetaan Kuusanniemeen ja tehtaan rakentaminen aloitetaan ensi vuonna.

Kesän kuluessa Kymintehtaan höyrykeskuksen uusi kattilahuone on edistynyt harjakorkeuteen ja rakennus alkaa olla päältä päin jo valmis. Kattilan asentaminenkin on jo hyvää vauhtia menossa. Uudesta kattilasta tulee Kuusankosken tehtaiden suurin.

Kymin selluloosatehdas on saanut kahdeksannen keittokattilansa, jota varten tila varattiin jo uutta keittämöä rakennettaessa. Tehdas on saanut myös uuden 600 m³:n suuruisen pallomaisen happosäiliön.

Högforsin Tehtaalla on otettu käyt-

töön uusi sähkösulatto, jossa on kaksi uunina. Uudet uunit merkitsevät paitsi tehtaan tuotantokyvyn lisäystä myös raudan laatuvalikoiman kasvua.

Karkkilassa on vietetty Högforsin—Karkkilan Rautatien 50-vuotisjuhlaa. Juhloina ajoi Hyvinkäältä Karkkilaan ja varsinainen juhla vietettiin tehtaan ruokasalissa. Rautatien puolivuosisataista menneisyyttä valotettiin monin tavoin.

Etelä-Karjalan metsänhoitolautakunta on ollut yhtiön metsäosaston vieraana ja tutustunut yhtiömme metsätalouteen ja Kuusankosken tehtaisiin.

Yhtymän kesäestaruuskilpailut pidettiin tällä kertaa Salossa. Kymintehdas voitti suurten tehtaiden yleisurheilun ja naisten lentopallon ja isäntätehdas Salo pienten tehtaiden yleisurheilun tullen naisten lentopallossakin toiseksi.

Yhtiömme rakentaa uuden tehtaan

Kuluneen kymmenvuotiskauden aikana Kuusankosken tehtaita on jatkuvasti laajennettu ja uudenaikaistettu. Huomattavimmat aikaansaannokset ovat olleet Kymin selluloosatehtaan uudestirakentaminen ja uuden sanomalehtipaperikoneen hankkiminen Voikkaalle. Vanhoja paperikoneita on modernisoitu, minkä johdosta niidenkin tuotantokyky on lisääntynyt ja paperin laatuominaisuuksia on voitu samalla parantaa. Valkaisukemikaalien kasvanut tarve on aiheuttanut klooritehtaan laajentamisen ja käyttövoiman sekä höyryn saannin turvaamiseksi on jouduttu suorittamaan suuria investointeja.

Nämä Kuusankosken tehtaiden laajennukset ovat tapahtuneet niin sanoaksemme perinteellisellä linjalla. Näin on asian laita kahdessakin mielessä. Uudistukset ovat kohdistuneet päätuotteittemme paperin ja sulfiittiselluloosan lisäämiseen. Uudet tuotantoyksiköt on sijoitettu vanhojen tehtaitten yhteyteen, siinä määrin elinvoimaisen perinnön ensimmäiset Kuusankosken ja Voikankosken ääriin rakennetut tehtaat ovat jättäneet jälkipolville. Vuonna 1872 aloitettu rakennustyö on siten jatkunut vuosikymmenestä toiseen samoilla sijoilla.

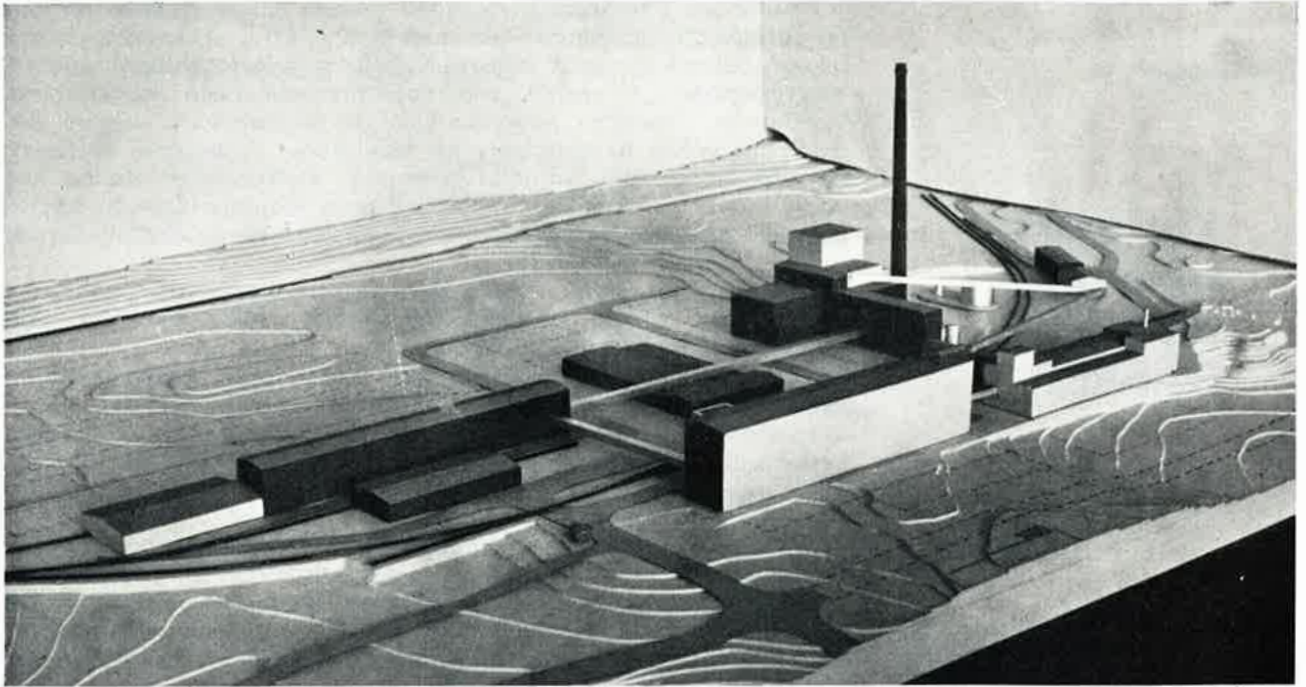
Nyttemmin on saatu varmuus siitä, että uudisrakennustoiminta Kuusankosken tehtailla tulee edelleen jatkumaan laajassa mitassa. Sanomalehti uutisissa on jo kerrottu, että yhtiömme on päässyt osalliseksi viimeisestä Kansainvälisen Jälleenrakennuspankin maamme puunjalostusteollisuudelle myöntämästä dollarilainasta. Tämä merkitsee sitä, että suunnitelma sulfaattiselluloosatehtaan rakentamisesta Kuusanniemeen voidaan toteuttaa.

Uuden suuren tehtaan rakentaminen on merkittävä uutinen. Ensinnäkin se tietää lähivuosina vilkkaan tehdasrakennustoiminnan jatkumista, joten työtilaisuuksia rakennusosalalla, joka on tunnetusti arka vaihteluille, tulee paikkakunnalla tarjoutumaan runsaasti. Pystytetäänhän luonnonvaraiseen maastoon kokonainen uusi tehdaslaitos apuosastoihin, varastoihin ja monein muine laitteineen. Paljon työtä tulevat antamaan myös tehdasalueelle johdettavien rautatien, maanteiden sekä siltojen rakentaminen.

Tehtaan sijoittaminen erilleen vanhojen tehdasalueiden ulkopuolelle merkitsee aivan uutta vaihetta Kuusankosken tehtaiden kehityksessä. Kysymyksessä on niin suuren tuotantolaitoksen perustaminen, ettei sitä ole katsottu voitavan rakentaa vanhojen tehtaiden yhteyteen, vaan sitä varten on etsitty kokonaan uusi paikka. Kuusanniemessä asutuksen ulkopuolella on uudelle tuotantolaitokselle riittävästi elintilaa. Kuusankosken tehtaat tulevat siten käsittämään kolme erillistä ryhmää. Kolmijakoisuushan on kyllä tavallaan tuttu ilmiö Kuusankosken tehtaiden historiassa, sillä alkuaan itsenäinen Kuusankosken tehdas säilyi kauan omana tehdaskokonaisuutenaan ja vasta viime sotien jälkeen se on sulautunut Kymintehtaaseen.

Myös tehtaan valmistama tuote tulee olemaan uusi artikkeli Kuusankosken tehtailla. Selluloosaa täällä on kyllä valmistettu jo vuodesta 1886, mutta se on ollut sulfiittiselluloosaa. Nyttemmin Kymin ja Voikan sulfiittiselluloosatehtaat saavat rinnalleen sulfaattiselluloosatehtaan, jossa valmistetaan selluloosaa toisen menetelmän mukaan.

Myös raaka-aineena tullaan käyttämään eri puulajia kuin tähän asti. Kuusi on ollut Kuusankosken tehtaiden yksinomainen hiomo- ja selluloosapuu, mutta nyt se saa rinnalleen koivun. Sulfaattiselluloosan raaka-aineena on tavallisesti totuttu pitämään mäntyä, mutta viime aikoina ovat katseet kääntyneet koivuun, joka parhaillaan tekee tuloaan selluloosa- ja paperiteollisuuden raaka-aineeksi. Samoin kuin Kuusaan ja Kymin selluloosatehtaat aikanaan kuuluivat maamme selluloosateollisuuden uranuurtajiin, tulee Kuusanniemen sulfaattiselluloosatehtaalla olemaan vastaavanlainen tehtävä ryhdyttäessä jalostamaan koivua arvokkaaksi selluloosaksi.

Sulfaattiselluloosatehdas Kuusanniemeen

Elokuun 9 päivänä allekirjoitettiin Washingtonissa sopimus, jossa Maailmanpankki myönsi Suomen puunjalostusteollisuudelle 25 miljoonan dollarin eli kahdeksan miljardin markan suuruisen lainan. Se tullaan käyttämään maamme massa- ja paperiteollisuuden tuotantokyvyn lisäämiseksi ja tuotantolaitosten uudenaikaistamiseksi. Mukaan luettuna nyt saatu laina Suomi on saanut Maailmanpankilta vuodesta 1948 lähtien, jolloin maamme liittyi pankin jäseneksi, kaikkiaan kahdeksan lainaa ja on pankin suurimpia asiakkaita. Tästä voidaan päätellä, että maamme puunjalostusteollisuus nauttii yleistä luottamusta ja arvontoa ja että sen viennin toivotaan yhä kasvavan. On luonnollista, että pääomaköyhässä maassamme ulkomaanvaluuttojen apu tällaisten pitkäaikaisten lainojen muodossa on mitä tervetullein.

Tästä viimeisestä lainasta pääsee osalliseksi seitsemän puunjalostusteollisuutta harjoittavaa yhtiötä,

niiden joukossa Kymin Osakeyhtiö, joka on päättänyt rakentaa koivua raaka-aineena käyttävän sulfaattiselluloosatehtaan.

Uuden tehtaan sijoitus

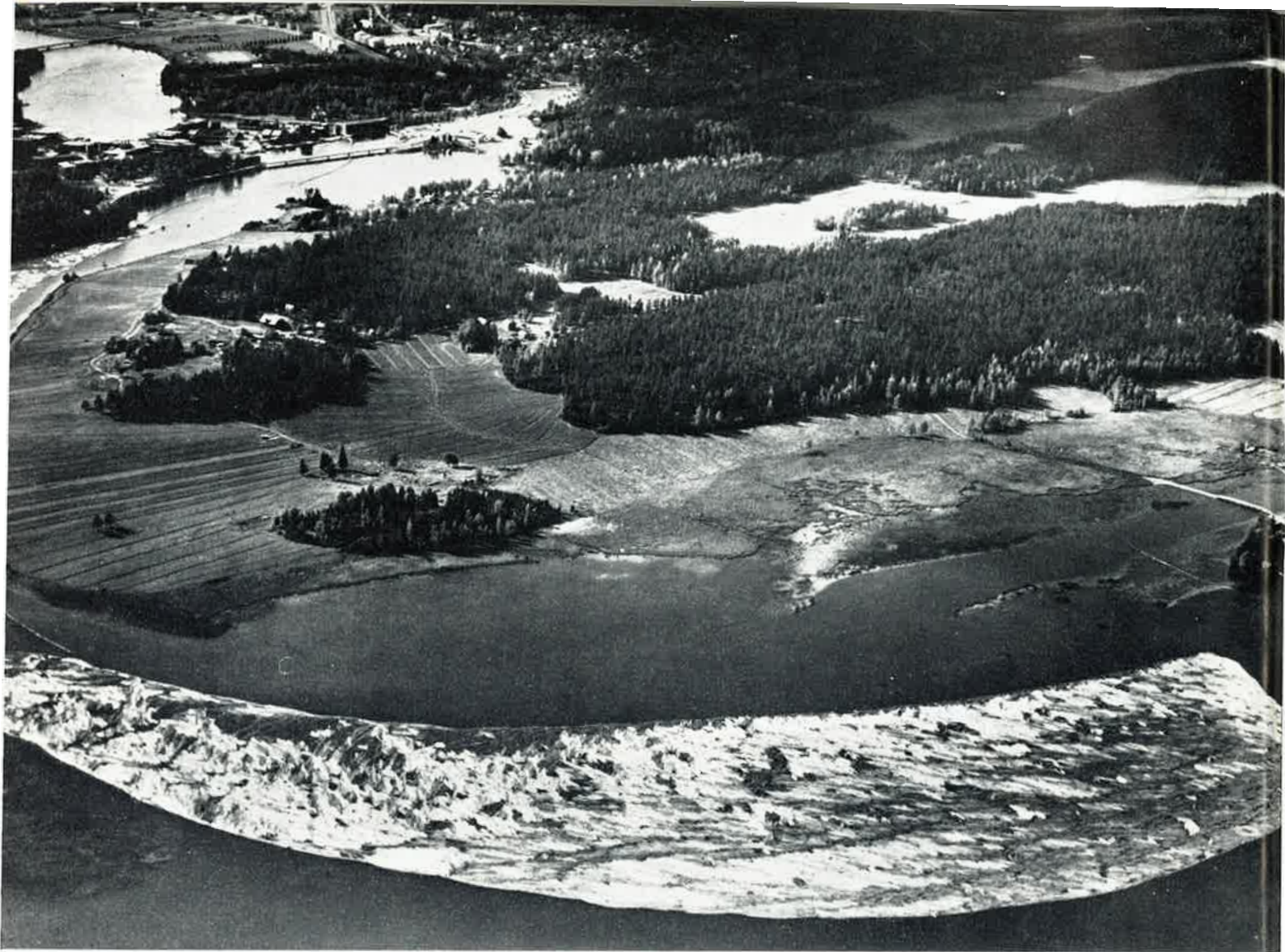
Uutta tehdasta perustettaessa on edullisen paikan löytäminen ensiarvoisen tärkeä seikka. Varsinkin kun on kysymys suuresta tehtaasta, tarvitaan paljon vapaata tilaa. Myös vastaiset laajennukset on otettava huomioon. Maaperän on oltava rakentamiseen sovelias ja kuljetuskysymykset on kyettävä ratkaisemaan käytännöllisesti ja taloudellisesti. Selluloosatehdas käyttää paljon puuta ja muita raaka-aineita ja lukuisa on myös se tavaravaunujen määrä, mikä tarvitaan päivittäin valmiin tuotteen kuljettamiseen vientisatamaan. Vettä tarvitaan suuria määriä ja jätevesien puhdistaminen on kyettävä ratkaisemaan tyydyttävällä tavalla. Monet muut näkökohdat on otettava huomioon tehtaan paikkaa ratkaistaessa.

Tämä Kuusankosken tehtaiden paikkakysymys tuotantolaitosten vastaista laajentamista ajatellen on kauan askarruttanut yhtiömme suunnittelijoita. Kymintehdas on käynyt ahtaaksi ja höyrykeskuksen laajentamisen sekä haihduttamon rakentamisen jälkeen on ennen niin avara kenttä varsinaisten tuotantolaitosten ja höyrykeskuksen sekä varastojen välillä tullut melkein kokonaan rakennetuksi täyteen. Voikan tehtaiden sijainti on avarampi, mutta sielläkin uuden paperikoneen hankkiminen ja siitä johtuvat muut laajennukset antavat havainnollisen kuvan siitä, kuinka yksikin uusi paperikone tarvitsee nykyisin valtavasti elintilaa. Mitasuhteet ovat muuttuneet entisiin

Kuusanniemeen rakennettavan sulfaattiselluloosatehtaan pienoismalli

Viereisessä karttapiirroksessa on Kuusanniemen uusi tehdasalue merkitty mustalla rautatien kulkiessa tehdasalueen itäpuolitse ja maantien länsipuolitse

aikoihin verrattuna, eikä yksistään tehtaiden paisuminen suuriksi, vaan myös rationalisoinnin vaatimukset edellyttävät tehdassuunnittelun kannalta mahdollisimman ihanteellisten tehdasalueiden löytämistä.

Yhtiömme teknillisen johdon katseet ovat kauan aikaa suuntautuneet Kuusanniemeen. Sillä on ollut sekä hyvät että huonot puolensa. Kuusanniemestä voidaan sanoa, että se sijaitsee sivussa ja on kuitenkin aivan asutuksen ja kauppalaan keskustan tuntumassa. Se on pysynyt suurelta osalta rakentamattomana Eerolan kartanon komaiden peltöjen ja niitä reunustavien metsien sekä Kymijoen ranta-
näkymien hallitessa maisemaa. Niemen luoteisosaan on kyllä määrätietoisesti omakotirakennustoiminnan ansiosta kohonnut satamäärin

taloja, mutta ne ovat vallanneet niemen sivusta vain sellaisen osan, joka hyvin luontuu kauppalaan muuhun asutukseen. Muualla niemessä kauniin Niementien varrella on vanhana perintönä haja-asutusta, joka sekin on jättänyt niemen laajan keskustan rauhaan. Itärannalla sijaitsevat taasen omissa eristyneisyydessään Eerolan tilan rakennukset.

Varjopuolena voitaneen pitää sitä, että Kuusanniemi on kolmelta suunnalta Kymijoen ympäröimä ja sen takia kulkuyhteyksien rakentaminen on suuritöinen tehtävä ja vaatii paljon pääomia. Kun nyttemmin kuitenkin suuri tehdashanke on sukeltanut esille, on myös kuljetuskysymykset ratkaistava suurisuuntaisella ja myös tulevaisuuden vaatimukset huomioon ottaen.

Näin on Kuusanniemi sinetöity uuden tehtaan paikaksi. Asianmukaisessa järjestyksessä suoritettu asemakaavan muutos on tapahtunut tosiaan ja Kuusanniemi odottaa vain rakentajaansa. Viime kevät-talven ja alkukesän aikana ilmenneetkin niemeen jo ensimmäiset ennakoivat merkit, kun Voikan-
kosken alapuolella suoritettujen perkausten massoja siirrettiin tulevan rautatiepenkereen ja maantien pohjaksi.

Rautatie ja maantie Kuusanniemen halki

Mielenkiintoa herättääkin paitsi itse tehdas myös rautatie- ja maantiesuunnitelmat. Rautatie on suunniteltu johdettavaksi Kuusanniemeen Saksanaholta ylittäen Kymijoen Rapakosken kohdalla, johon rakennetaan silta jokeen ulottuvine

maapengermineen. Kuusanniemes-
sä ratasuunta kulkee tulevan teh-
dasalueen itäpuolitse jokseenkin
niemen keskitse kaakosta luotee-
seen ja ylittää Kymijoen toistami-
seen Pessankosken kohdalla, jossa
luonnonsuhteet sillan rakentami-
seksi ovat varsin edulliset. Kuu-
sanniemen pohjoisrannalla pistää
jokeen kalliainen niemi, jota vasta-
päästä on kalliainen saari. Sillan
ylitettään rata haarautuu kahtia
toisen kääntyessä Voikan tehtaalle
ja toisen yhtyessä varsinaiseen Voi-
kan rataan. Suunnitelmia tämän
vuosisadan alussa rakennetun pis-
toraitteen oikaisemiseksi on myös
laadittu tämän uuden ratahankkeen
yhteydessä.

Uuden rautatien päätarkoitukse-
na on luonnollisesti palvella uutta
tehdasta, mutta samalla se yhdis-
tää Kymintehtaan ja Voikan toi-
siinsa ja siten näiden tehtaiden vä-
lille saadaan yhdysrata, jota ki-
peästi tarvitaan.

Maantie tulee ainakin aluksi
käyttämään samoja siltoja kuin
rautatie. Kuusanniemessä maantie
kulkee hieman lännempänä kuin

rautatie tehdasalueen jäädessä rau-
tatien ja maantien väliin.

Paikallisia liikennetarpeita var-
ten rakennetaan maantie, joka al-
kaa Koskelan kohdalta ja ylittää
Kaarteenlahden korkeana penke-
reenä. Sen taakse ns. Kuoleman-
laaksoon tehdään lasetimisallas
uuden tehtaan jätevesiä varten.

Tehtaan vuosituotanto n. 90 000 tonnia sulfaattiselluloosaa

Kirjoitukseemme liittyvästä tu-
levan tehtaan pienoismallia esittä-
västä kuvasta saamme käsityksen,
millaiselta tehdas tulee näyttämään.
Tehdasryhmää hallitsevassa suures-
sa rakennuksessa sijaitsee varsi-
nainen selluloosatehdas keittämöi-
neen, pesu- ja sihtiasastoinen se-
kä valkaisuaitoksineen. Sen vie-
ressä samassa linjassa karbiditeh-
dasta muistuttavassa rakennukses-
sa on valkolipeäosasto ja lähes sata
metriä pitkä meesauuni. Luonnolli-
sestikin tehtaalla on oma höyry-
keskuksensa, jonka tärkeimmän
osan muodostaa soodakattila. Ku-
ten tunnettua, selluloosatehdas on
varsin omavarainen polttoainee-

seen nähden, sillä sulfaattilipeä
käsittellään haihuttamossa ja mus-
talipeä poltetaan soodakattilassa.
Soodakattilan lisäksi tarvitaan apu-
kattila. Kauimpana kuvassa näkyy
kuorimo ja puiden varastokentät.

Kuvan vasemmassa laidassa näh-
dään kuivausosasto ja sen päässä
varasto sekä keskellä tehdasraken-
nuksen takana korjauspajat, teh-
daskonttori ja sosiaalitalat. Raken-
nuksia yhdistävät putki- ja kulje-
tinkäytävät, joita tullaan myös
käyttämään kulkuteinä.

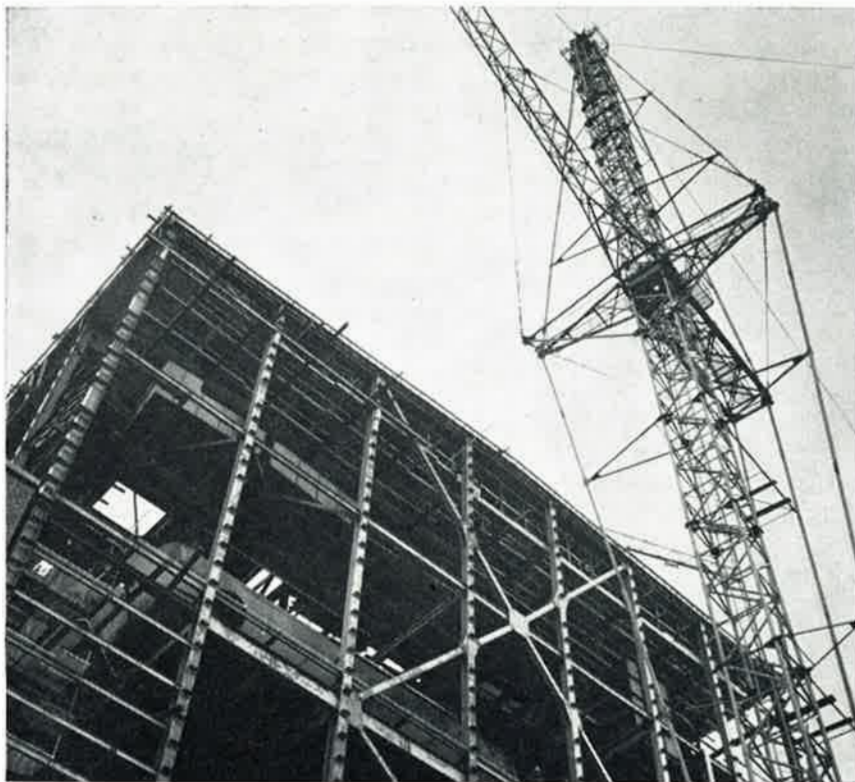
Ensimmäisessä vaiheessa tehtaan
vuosituotannoksi on laskettu 90 000
tonnia ilmakeivaa koivusulfaatti-
selluloosaa valkaisuaittomaksi
muunnettuna. Koko tuotanto tul-
laan valkaisuamaan. Valtaosa tuo-
tannosta menee vientiin, minkä li-
säksi Kymin paperitehdas saa put-
kijohdon välityksellä suoraan tar-
vitsemansa sulfaattiselluloosan.

Tehtaan rakentaminen on suun-
niteltu aloitettavaksi kesällä 1962
ja laskelmien mukaan uusi tuotan-
tolaitos saataneen osittain valmiik-
si vuoden 1964 jälkipuoliskolla ja
lopullisesti v. 1965.

Kuusanniemen etelä- ja keskiosa
kuvattuna ilmasta käsin. Uuden
tehtaan paikka on kuvan oikeassa
yläkulmassa näkyvän peltosaarekkeen
vasemmalla puolella

Etualalla Kuusanniemen pohjoisen
kärjen rantakallio ja Mattilan kylän
rannassa oleva kalliosaari
tarjoavat luontaisen perustan
suunnitellulle rautatie- ja maantie-
sillalle

Teräksen rytmikkyyttä,
lujuutta ja kauneutta

Kymintehtaan uusi suurtehokattila

Viime keväänä pystytettiin Kymintehtaan höyrykeskuksen viereen jättiläismäinen nosturi, jonka huippu kohosi viitoskattilan savupiipun yläpuolelle. Tämä 85 metriä korkea nosturi, joka on varustettu 35 metrin pituisella puomilla ja jonka nostokyky on 30 tonnia, on edelleen paikoillaan, mutta on myös ehtinyt saada paljon näkyvää aikaa. Uusi kattilahuone ja sen sisällä hahmotuva uusi suurtehokattila ovat saavuttaneet 'harjakorkeuden' ja vähän enemmänkin, sillä katolle tulevan peltisen savupiipun ensimmäiset renkaatkin ovat jo paikoillaan.

Kuten muistetaan, kuului viime vuoden ohjelmaan kattilahuoneen perustan kaivaminen ja valaminen. Tämän työn suoritti Kouvolan Rakentajat, joka samanaikaisesti rakensi höyrykeskuksen yhteyteen suuren lisärakennuksen uutta turbogeneraattoria varten. Kattilahuoneen rakentaminen alkoi tämän vuoden toukokuussa. Oikeastaan on syytä puhua asentamisesta, sillä rakennuksen pystyttäminen on tässä

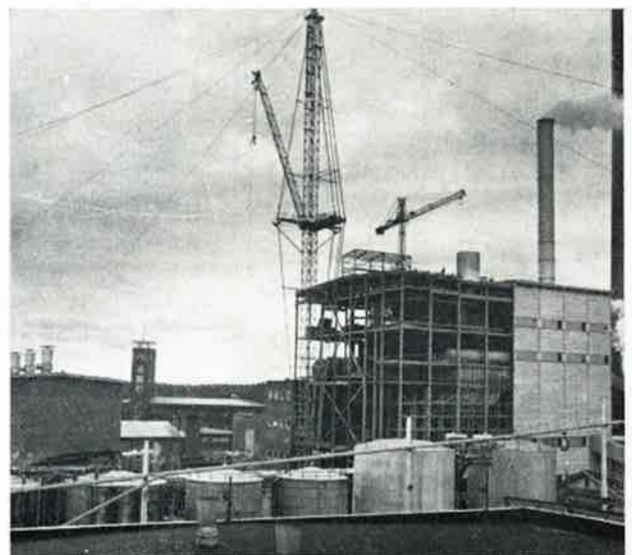
tapauksessa pelkästään valmiiden osien paikoilleen nostamista ja liittämistä toisiinsa.

Nosturi on näytellyt tässä työssä keskeistä osaa. Sen avustamana on pystytetty rakennuksen ja kattilan runkorakenteet. Samanaikaisesti ovat syntyneet välitasot, portaat, hiilibunkkeri ja monet kattilanosat ovat jo löytäneet niille kuuluvan paikkansa. Nosturi on selviytynyt

kaikesta muusta paitsi 56 tonnia painavasta ylälieriöstä, joka hinattiin korkeuksiin taljojen avulla.

Nyttemmin on tämä asennustyö, jonka edistyminen on ollut katsojan nähtävänä kuin havainnollisena läpileikkauksena, jo saanut kuoren ympärilleen. Seinälevy on nostettu paikoilleen, katto valettu ja lasitilisten ikkunoidenkin kiinnittäminen on jo menossa. Kattilan putkitus on

Steinmüllerin
nosturi ja
höyrykeskuksen
laajentaminen on
tämän kesän
aikana ollut
Kymintehtaan
mielenkiintoisin
uutuusnähtävyys

Harjannostajaisjuhlan puhujia:

oikealla Steinmüllerin asennusosaston johtaja Werner Oeler, vas. höyryosaston teknillinen johtaja B. Zimmermann ja keskellä työntekijöiden edustaja Leo Torikka

aloitettu ja tämän kattilan asentamisessa keskeisimmän työn tarkistamisesta vastaa kaksi röntgenkuvaajaa.

Mitoiltaan, rakennusmateriaaliltaan ja muunkin ulkonäkönsä puolesta uusi osa on kopio vanhasta. Toisin sanoen rakennus kasvaa kaksinkertaiseksi ja tulee varmaan näyttämään komealta ja entises-

maan 160 tonnia höyryä tunnissa, paine ylälieriössä 129 kp/cm², käytöpaine 115 kp/cm² ja höyryn lämpötila tulistajan jälkeen 520 °C. Polttoaineina tässä jättiläiskattilassa voidaan käyttää hiilipölyä, turvetta, polttoöljyä ja sulfiittiselluloosan jätelientä, joten se on yhtä moniruokainen kuin viitoskattilakin.

Kattilan toimittaa tunnettu sak-

puun mennessä. Mannesmann on asentanut putkijohtoja toukokuusta lähtien. Varsinaisista kattilaan liittyvistä toimituksista mainittakoon vielä, että sveitsiläinen toiminimi Christ A.G. toimittaa uuden vedenpuhdistuslaitoksen ja ruotsalainen Avesta on jo rakentanut uuteen vedenpuhdistussysteemiin liittyvän 200 m³:n säiliön ruostumattomasta teräksestä. Uuden kattilan savukaasu- ja ilmapuhaltimet toimittaa tanskalainen Nordisk Ventilator.

Kattilahuoneen harjannostajaisia vietettiin heinäkuun 19 pnä. Steinmüllerin puolesta oli tilaisuudessa läsnä mm. toiminimen asennusosaston johtaja Werner Oeler ja asennustarkastajat Max Hensel sekä Karl-Heinz Klein.

Aloitetoiminta

Kuusankosken tehtaiden aloite-toimintarintamalla on viime aikoina ollut suhteellisen hiljaista. Kokonaan ei harrastus ole kuitenkaan sammunut, kuten viime vuoden aloitetilastosta käy ilmi. Aloitteita tehtiin yhteensä 19, niistä Kymintehtaalla 10 ja Voikkaalla 9. Voikkaalaiset ovat kuitenkin menestyneet paremmin ja saaneet hyväksytyksi kuusi aloitetta kymintehtaalaisen kolmea vastaan. Voikkaalaisten palkintosummakin on komeampi. Yhteensä aloitetoimikunnat sekä keskustoimikunta ovat maksaneet vuonna 1960 palkkioita 142 000 markkaa. Suurin palkkio oli 12 500 mk. Tämä aloite koski Towmotor-trukin työsilinterin männän muutosta.

Hyväksytyt aloitteet eri osastojen kesken jakautuivat seuraavasti: Kymintehtas: klooritehtas 2 ja korjauspaja 1, Voikka: selluloosatehtas 2, kuljetusosasto 2, sähköosasto 1 ja puuhiomo 1. Kaikki hyväksytyt aloitteet toteutettiin.

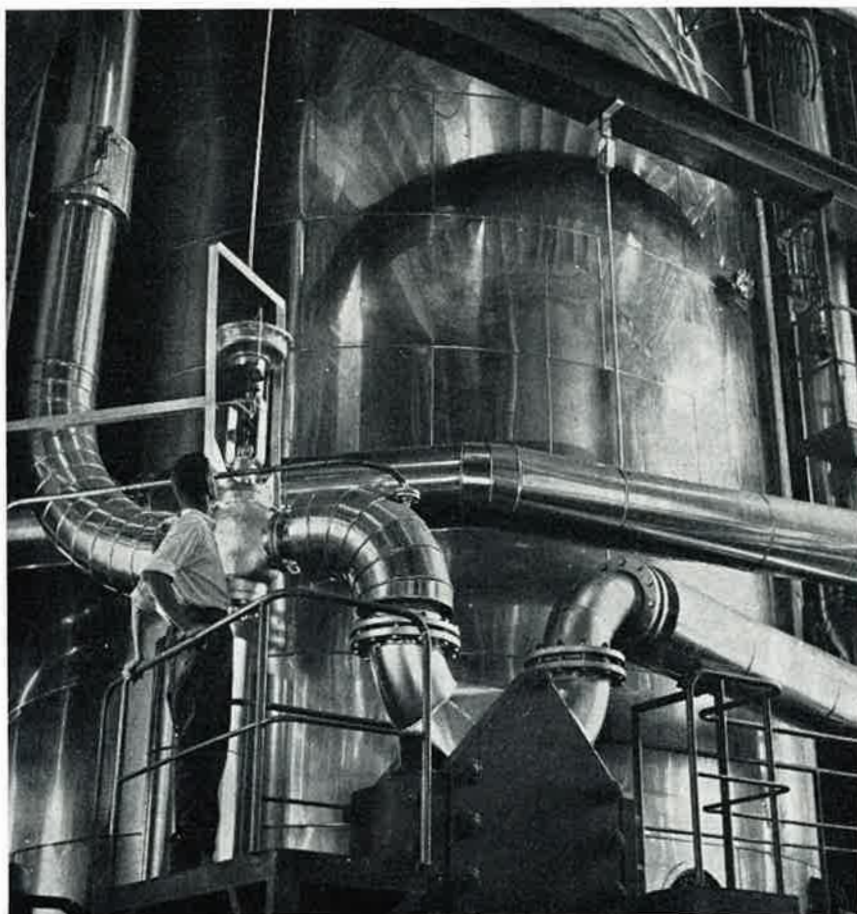
Harjannostajaispöytien ääressä:

vas. Steinmüllerin tarkastajat Max Hensel ja Karl-Heinz Klein, oik. höyryosaston teknillinen johtaja B. Zimmermann, Steinmüllerin asennustöiden johtaja Werner Oeler ja paikallinen asennustöiden johtaja Johann Siefen

täänkin hallitsevammalta Kymintehtaan tehdasryhmässä. Ainoastaan katolle sijoitettavat laitteet antavat tälle kattilahuoneelle omat erikoispiirteet. Katolle sijoitetaan seitsemän metriä korkea sähkösuodatin ja savupiipusta tulee huomattavasti viitoskattilan piippua paksumpi korkeuden pysyessä kuitenkin samana.

Kattilasta tulee Kuusankosken tehtaiden suurin. Sen teho tulee ole-

salainen toiminimi Steinmüller. Alaurakoitsijoista mainittakoon Rakennustoimisto A. W. Liljeberg, Lappeenrannan Konepaja, Siemens, Suomen Puhallintehtas ja Pelkosen Konepaja. Höyrykeskuksen laajentamiseen liittyy luonnollisesti useita muita uudistuksia. Tärkein niistä on tietenkin Stalin toimittama turbogeneraattori, jonka asentaminen on vastikään aloitettu ja saataneen valmiiksi tämän vuoden lop-

Näin juhlallisen ja uusasiallisen näköinen on Kymin selluloosatehtaan uusi keitin

Uusi keitin ja happosäiliö Kymin selluloosatehtaan

Kymin selluloosatehtaan uudessa keittämössä, joka rakennettiin 1950-luvun alkupuolella, varattiin tilaa kahdeksalle keittimelle. Koska valkaisulaitoksen ja muiden uusimistöiden takia näin monen keittimen tuotantokyky olisi ollut liikaa, tyydyttiin silloin seitsemään keittimeen ja kahdeksannen tila jätettiin vapaaksi.

Nyttemmin Kymin selluloosatehtas on saanut tämän kahdeksannenkin keittimensä ja se on ollut käytössä helmikuun puolivälistä lähtien. Keittimen nettotilavuus on 300 m³ ja se toimii 10 kg/cm²:n työpaineella. Näissä suhteissa se on toisten keittimien kaltainen, mutta rakenteeltaan se poikkeaa niistä huomattavasti. Siinä ei ole laisinkaan sisämuurausta, vaan sisäpinta on haponkestävää terästä ulkopin-

nan ollessa kattilaterästä. Tällaista erikoismenettelyin tehtyä keittimen rakennusainetta nimitetään compound-teräkseksi. Myös konstruktioltaan uusi keitin eroaa hieman vanhemmasta mallista. Muutoksen avulla on pyritty nopeuttamaan jätelien poistumista ja onnistuttuinkin siinä.

Uuden keittimen on toimittanut saksalainen toiminimi Carl Canzler, joka on suorittanut myös keittimen asentamisen. Asennustyö on ollut erittäin vaativa tehtävä ja jokainen hitsausauma on tutkittu röntgenkuvauksen avulla.

Uusi keitin on luonnollisesti lisännyt selluloosatehtaan tuotantokykyä, joka nykyisin on lähes 450 tonnia vuorokaudessa. Höyrynkulutus on saatu tasaisemmaksi ja uuden keittimen avulla on myös

selluloosan laatua voitu parantaa.

Keittämön ulkopuolelle vanhojen happosäiliöiden viereen on ilmestynyt uusi pallomainen happosäiliö. Sen läpimitta on 11 m, joten siinä on kokoa kerrakseen. Uuden säiliön ansiosta tehtaan happovarasto on lisääntynyt 25 prosentilla. Tämän johdosta hapot saadaan entistä tasaisemmiksi, mikä koituu keiton hyödyksi. Yleensäkin automatisoidun selluloosankeiton tärkeimpiä edellytyksiä kaikissa vaiheissa on tasaisuuden ylläpitäminen. Sekä uusi keitin että uusi happosäiliö ovat tätä seikkaa edistäneet.

Happosäiliön on rakentanut ruotsalainen toiminimi Uddeholms Aktiebolag Degerfors Järnverk. Materiaalina on käytetty samanlaista kaksiosaista terästä kuin uudessa keittimessäkin.

Kesäkuun alussa otettiin Högforsin Tehtaalla käyttöön uusi sähkösulatto. Se on rakennettu v. 1954 valmistuneen kahdella kuumailma-kupoliuunilla varustetun sulaton rinnalle. Uusi sulatto on varustettu kahdella sveitsiläisen toiminimen Brown, Boveri & Cie toimittamalla kouruttomalla verkkojaksoinduktio-uunilla. Kumpikin näistä uuneista vetää 4 500 kg sulaa rautaa ja sähköinen nimellisteho on 800 kw. Itsenäisesti sulattaen pystyvät uunit tuottamaan valimolle n. 25 000 kg sulaa rautaa vuorokaudessa.

Näitä sähköuuneja voidaan käyttää myös niin, että vieressä olevista

Valajat Pentti Heikkonen (vas.) ja Urho Sevón valoivat ensimmäisestä rautaerästä taiteilija Eino Ruutsalon sommitteleman muistolaatan

Uusi sähkösulatto Högforsin tehtaalla

uunien ansiosta myös lisätä. Niinpä niissä tullaan valmistamaan myös SE-rautaa eli pallografiittirautaa, jonka käyttö valimoteollisuudessa on suuresti lisääntynyt johtuen sen hyvistä valu- ja kesto-ominaisuuksista.

Sähkösulaton ensimmäisen rautaerän valmistamisen yhteydessä oli valimoon järjestetty tilaisuus, jossa

tästä rautaerästä valmistettiin muistolaatta. Se kiinnitetään sähköuunien betonijalustaan muistoksi tehtaalla ensimmäisestä sähköllä sulatetusta rautaerästä. Tehtaan johdon lisäksi olivat tilaisuudessa läsnä saksalaisen toiminimen edustajina ins. F. von Burg ja yliasentaja G. Strebel, jotka ovat valvoneet uunien asennustöitä.

Dipl.ins. E. Autere (vas.), isännöitsijä C. J. Cedercreutz ja saksalainen asennusins. F. von Burg tarkastelemassa sähköuunin sulaa rautaa

kupoliuuneista siirretään sulaa rautaa sähköuuneihin. Näissä raudan lämpötilaa ja kokoomusta voidaan sitten muokata edelleen käyttötärpeen edellyttämäksi.

Uudet uunit merkitsevät tehtaan tuotantokyvyn lisäystä. Merkittävää on, että uunien ansiosta voidaan nyt lisätä valmistusta sellaisten tuotteiden kohdalla, joiden menekki on kausiluontoisesti kohonnut. Raudan laatuvalikoimaa voidaan uusien

Sulaa rautaa kaadetaan sähkösulatusuunista kuljetusastiaan

Elokuun 27 päivänä 1911 saapui ensimmäinen juna Karkkilaan. Hyvinkään—Karkkilan rautatie oli saatu valmiiksi ja seudun liikenneoloissa oli tapahtunut käänteentekevä parannus. Högforsin tehtaalle tämä rata oli suorastaan elinehto ja loi edellytykset tehtaan kehittämiseksi suureksi tuotantolaitokseksi. Tämä puolestaan kasvatti Pyhäjärven kirkonkylästä elinvoimaisen

kauppalan. Koko koilliselle Uudellemaalle rautatie antoi tervetulleen sysäyksen ja kehitti sen elinkeinoelämää.

Tätä taustaa vastaan oli aiheellista juhlia 50 vuoden ikään ehtinyttä rautatietä. Tosin ajat eivät rautatien kohdalla ole niin kuin entiseen aikaan, sillä nykyisenä autojen valtakautena liikenne tällä kapearaiteisella radalla on suuresti vähentynyt ja matkustajaliikenne kokonaan lak-

tavalla esille. Niinpä tilaisuudesta muodostuikin maakunnallinen kansanjuhla, joka valotti onnistuneella tavalla tähän rautatiehen liittynyttä elämää ja toimintaa puolen vuosisadan aikana.

Juhlajuna Hyvinkäältä Karkkilaan

Juhlapäiväksi oli valittu elokuun 27 päivä, jolloin oli kulunut täsmälleen 50 vuotta ensimmäisen junan saapumisesta Pyhäjärven kirkonky-

Rautatiejuhla Karkkilassa

kautettu. Mutta sitä suurempi syy oli kohdistaa huomio radan ansiokkaaseen menneisyyteen ja tehdä nykypolvelle selväksi tämän radan merkittävyys Högforsin tehtaalle ja lähiympäristölle.

Rautatiejuhlan järjestäjät olivat osanneet valmistella sellaisen juhlan, jossa rautatiehen liittyvät muistot ja kapearaiteisen junan vanhahavuus tulivat hausalla ja elävällä

lään. Mikä oli sen tähden luonnollisempaa kuin että juna nytkin teki tämän matkan. Lähtöasema oli Hyvinkää ja pääteasema Karkkila ja kun juhlat oli vietetty, palasi juna takaisin Hyvinkäälle. Juhlaseremoniat alkoivat siten jo Hyvinkään asemalla, jossa monisatapainen joukko oli kerääntynyt junan ja juhlavieraiden lähtöä katsomaan. Karkkilan työväenyhdistyksen soit-

tokunta kapellimestari Veikko Virran johdolla kajautteli reippaita säveliä ja 50-vuotistunnuksin sekä koivunlehvin koristettu veturi valmistautui lähtöön. Ylikonduktöörinä toimi taiteilija Olavi Sile, joka oli pukeutunut puolen vuosisadan takaiseen junailijan univormuun ja joka juhlallisin sanakääntein kehoitti juhluvieraita nousemaan vauhuihin.

Juhlajunaa kuljetti veturinkuljetaja Toivo Tuunanen ja lämmittä-

elämys, samoin 50 vuotta palvellelle entiselle ratavartijalle Otto Stenforsille. Mutta antoisa se oli myös nuoremmille, varsinkin kun veteraaneilla riitti juttua tämän radan ja menneiden vuosikymmenien varrelta. Asemilla ja pysäkeillä pyssähdyttiin juhla-aikataulun mukaisesti ja joka paikassa oli junaa saavuttu katsomaan ja juhluvieraita tervehtimään.

Klo 13.05 kimeä vihellys ilmoitti junan saapuvan Karkkilan asemal-

isännöitsijä C. J. Cedercreutz piti tervehdyspuheen mainiten seuraavaa:

"Rautatie tehnyt nykyaikaisen teollisuuden mahdolliseksi Karkkilassa"

Högforsin Tehtaan perustamisen aikoihin oli teollisuuden sijainnin valitsemisen tärkeimpänä ehtona, että välitöntä vesivoimaa oli saatavissa, koska käyttövoimaa ei osattu siirtää, ja että tarvittavat raaka-

Juhlajuna on saapunut Karkkilan asemalle

Tuhatlukuinen yleisö seuraamassa mainiosti esitettyä katkelmaa Juhani Ahon 'Rautatiestä'

jänä toimi Antti Hannula. Vauhti oli samanlainen kuin ennenkin pysyttellen 20—30 km:n vaiheilla tunnissa. Tällä kertaa ei matkanteko kuitenkaan tuntunut pitkästyttävältä. Ylijunailija piti hyvää tuulta yllä, samoin 'postimestari' ja 'poliisikonstaapeli', joiden tehtävänä oli virvokkeiden tarjoilu. Vanhoista veteraaneista mainittakoon ennen kaikkea eläkkeellä oleva ensimmäinen liikennepäällikkö Ananias Karhunen, joka oli toiminut vastaavana rakennusmestarina tätä rataa rakennettaessa. 85-vuotiaalle vanhukseksi tämä juhlamatka oli varmaan

le, missä sitä vastassa oli tuhatlukuinen yleisöjoukko. Matkustajien laskeuduttua asemalaiturille Karkkilan Työväen Näyttämö esitti katkelman Juhani Ahon 'Rautatiestä' kirjailija Veikko Vainikaisen hauseksa sovituksena. Mainion esityksen oli ohjannut rva Lydia Virtanen. Matkakuume tarttui Mattiin ja Liisaankin ja Ville — ratatyömiehes — totesi: "Juna on sellainen kulkulaitos, ettei se odota ketään — ei heraa eikä talonpoikaa. Se vain vislaa ja menee, niin että pyörät kolisevat."

Tämän neuvon ottivat varteen myös juhluvieraat ja täyttivät junan viimeistä sijaa myöten. Niin jatkettiin vielä tovin matkaa tehdasalueelle, jossa kokoonnuttiin tehdasruokalaan katettujen lounaspöytien ääreen. Alkufanfaarin jälkeen

aineet saatiin lähiympäristöstä. Jos näiden etujen lisäksi oli käytettävissä joku luonnollinen vesireitti tuotteiden kuljetusta varten, oli teollisuuslaitoksella mitä parhaimmat edellytykset kehittyä.

Högforsin Tehtaalta puuttui viimeksi mainittu edellytys. Joki, josta tehdas otti vesivoimaa, oli pieni, eikä voinut palvella kuljetustarkoituksia, vaan kaikki, niin lähtevä kuin saapuvakin tavara, oli kuljettava hevoskyydillä.

Valtakunnallisen rautatieverkon perustaminen ei suurestikaan helpottanut tehtaan kuljetusoloja, mutta se herätti toivomuksen saada rautatie kulkemaan Högforsin kautta. Monien vaiheiden jälkeen toivomukset toteutuivat ja Hyvinkään—Karkkilan kapearaiteinen rautatie, jonka 50-vuotisjuhlaa nyt olemme

viettämässä, perustettiin. Vaikka kapearaiteinen rata ei kuljetusteknillisesti vastaa normaalirataa mm. siirtokuormauskustannusten vuoksi Hyvinkäällä, ja ratatyypin valinta siis oli kompromissin tulos, täytyy myöntää, että hanke oli oikeaan osunut. Tämä rata, joka tänäänkin toi meidät tähän juhlatilaisuuteen, on ollut Högforsin Tehtaan ja sitä ympäröivien kuntien valtimona, joka on luotettavasti sykkinyt niin rauhan kuin sodankin aikana. Tehtaan ohella ovat rautatietä käyttäneet ja siitä hyötäneet metsänomistajat ja liikkeet. Se on kuljettanut lukemattomia matkustajia ja pitänyt huolen postin täsmällisestä kuljetuksesta aina viime kevääseen saakka, jolloin posti- ja henkilöliikenne lakkautettiin. Rautatie on tehnyt nykyaikaisen teollisuuden mahdolliseksi Karkkilassa ja sitä kautta luonut edellytykset kauppalan perustamiselle.

Rautatiet muodostavat maamme kuljetusverkoston rungon, mutta kuljetustekniikka kehittyy, ja poltomootorin keksiminen toi rautateille vähin erin ankan kilpailijan maantiekuljetuksen muodossa. Meidänkin ratamme on saanut kokea

tämän kilpailun ankaruuden. Puutavaraliikkeet, joiden kuljetukset aikoinaan muodostivat pääosan kuljetuksista, siirtyivät maantiekuljetuksiin. Linja-autoliikenne otti postin ja matkustajat sekä yhdessä kuorma-autolinjojen kanssa kapp-

letavarat. Jäljelle jäi pääasiassa tehtaan oma tuotanto, joka määrältään alituisesti kasvaessaan jotenkuten pystyi tyydyttämään rautatien rahditarpeen.

On olemassa paljon sellaisia kuljetuksia, joihin nähdessä tehdas ei voi sanella kuljetustapaa, ja monet ostajat vaativat tavaransa kuljetettaviksi maanteitse. Porin pikatien rakentaminen Karkkilan kauppalan halki kulkevaksi vähensi tuntuvasi rautatien rahtimäärää. Maantiekuljetukseen siirtyminen koskee kuitenkin nimenomaan lähikuljetuksia, kun taas kaukorahtien suhteen rautatie edelleen on tärkein kuljetusväline ja Hyvinkään asema tärkein kuormauspaikka. Maantiet Hyvinkäälle, joka on lähin risteysasema, ovat kuitenkin heikonlaiset ja keväällä pahasti routaiset, joten tavarankuljetus niitä pitkin Hyvin-

Juhlan puhujia:
isännöitsijä
C. J. Cedercreutz
pitämässä
tervehdyspuhetta
(ylh.) ja liikenne-
päälikkö
V. Heinonsalo
esittämässä rauta-
tien historiikkia

Kaksi veteraania
muistoja
verestämässä:
vuorineuvos Gustaf
Arppe (oik.) ja
rautatien rakentaja
ja ensimmäinen
liikennepäälikkö
Ananias Karhunen

käälle ei ole mahdollista. Liikenneyhteys Hyvinkäälle, jota rautatiemme jo 50 vuoden ajan menestyksellisesti on hoitanut, tulee sellaiseen jatkumaan, kunnes mahdollisesti parempia ratkaisuja löytyy. Rautatien kalusto on kuitenkin kulunut, ja sen kunnossapito tulee vastaisuudessa olemaan raskasta. Nähtäväksi jää, saako Karkkila kuitenkin tulevaisuudessa valtion rautatien, ja ellei niin käy, on raskaalle liikenteelle rakennettu tie itä-länsi suuntaan välttämätön, jotta nykyajan kuljetusvaatimukset tulisivat täytetyksi.

Hyvät rautatieläiset, niin vakiinaiset kuin eläkkeelle siirtyneet!

Lausun tehtaan vilpittömät kiitokset siitä, useiden kohdalla hyvinkin pitkäaikaisesta työstä, jonka olette rautatien hyväksi suorittaneet. Junat ovat kulkeneet 50 vuotta ilman suurempia kommelluksia ja tulevat vastedeskin kulkemaan. Se päivätyö, jonka radan parissa olette tehneet, on koitunut niiden kuntien hyväksi, joiden läpi rata kulkee, ja

Karkkilan kautta kulkevan 'kehätien' kehitymisvaiheista.

Hyvät naiset ja herrat! Olkaa kaikki sydämellisesti tervetulleita tähän 50-vuotisjuhlaan, jota vietetään viimeisen kapearaiteisen matkustajia kuljettaneen junan kunniaksi.

Liikennepäällikkö V. Heinonsalo esitti seikkaperäisen historiikin rau-

Karkkilan Rautatie 1911—1961' ja taiteilija Eino Ruutsalon sommittelema valurautainen muistolaatta.

Lukuisia onnitteluja

Juhlan päätyttyä oli tehtaan virkamieskerholla vastaanotto, jossa tehdas ja juhliiva rautatie saivat osakseen lukuisia onnitteluja. Niistä mainittakoon Valtion Rautatei-

tehtaan toiminnalle ja sitä kautta Karkkilan väestölle. Meillä on täällä raskasta teollisuutta, joka ei olisi voinut kehittyä ilman raskasta kuljetuskalustoa, nimittäin rautatietä. Lausun Teidät tervetulleiksi ja toivon, että tämä 50-vuotisen radan kunniaksi järjestetty juhla muodostuisi Teille mahdollisimman viihtyisäksi.

Asiakkaitamme kiitämme siitä luottamuksesta, jota olemme 50 vuoden ajan saaneet nauttia. Tulomme vastaisuudessa mahdollisuuksiemme mukaan palvelemaan Teitä mielihyvin.

Valtion Rautateitä kiitämme hyvästä yhteistyöstä, niin laajoista yhteistoimintasopimuksista kuin yksityiskohtaisista järjestelyasioista Hyvinkään asemalla. Seuraamme mielenkiinnolla rautatiesuunnittelujen kehitystä luoteisella Uudellamaalla.

Tie- ja vesirakennushallitusta kiitämme Porin pikatiestä. Olemme erittäin iloisia saadessamme kuulla

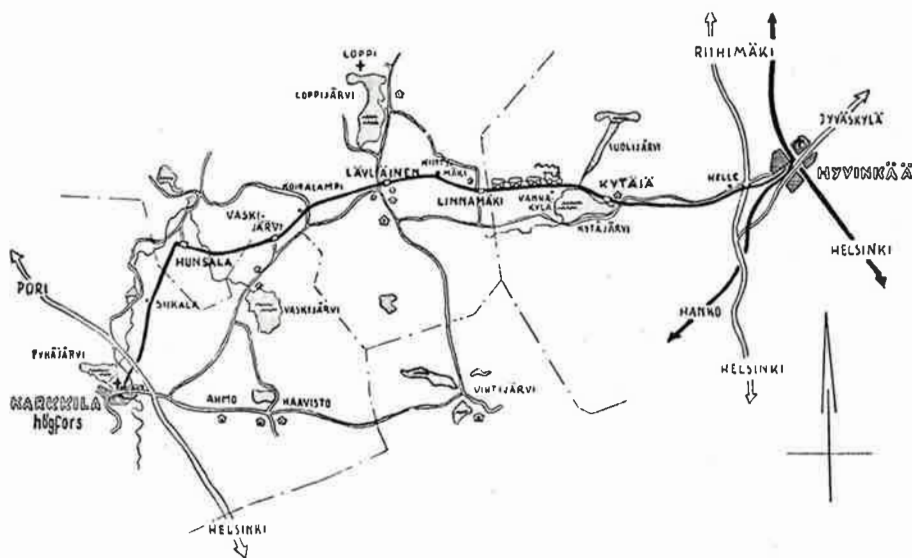
tatien vaiheista ja hausassa pakinnassaan junailija Lauri Leino toi rautatieläisten tervehdyksen. Tämä samoin kuin rautatien historiikki on julkaistu toisaalla lehdessämme. Virkistävää vaihtelua antoivat ohjelmalle taiteilija Rainer Kuisman marimbaksylofonisoolot kapellimestari Anatol Lybimovin säestämänä sekä Nadja ja Julius Sundmanin taikuriesitykset. Juhlan päätyttyä vieraille jaettiin hum.kand. Mauno Koskisen kirjoittama kirjanen 'Hyvinkään—

den, Hyvinkään kaupungin, Hyvinkään kunnan, Lopen kunnan, Pyhjärven kunnan, Karkkilan kauppalan, paikallisen liikeväen, Suomen Työnantajain Liiton, Jokioisten rautatien ja Rake Oy:n onnittelut. Vuorineuvos K. E. Ekholm oli lähettänyt juhlaan onnittelusähkeen.

Juhlalounas tarjottiin tehtaan ruokasalissa

Juhlan taiteilijat Rainer Kuisma ja Anatol Lybimov esiintymisvuorossa

Hyvinkään-Karkkilan Rautatien vaihteita

Kulonsuonmäen rautamalmilöydös synnytti Högforsin ruukin etäälle valtavyylistä ja kauppapaikoista. Hyvinkään—Hangon rautatiekään, joka valmistui v. 1873, ei tuonut sanottavampaa parannusta tehtaan kuljetusoloihin. Pitkät ja hitaat hevosrahtaukset Högforsin ja Korven pysäkin välillä aiheuttivat suuria lisäkustannuksia ja kelirikon aikoihin liikenne silloisilla huonokuntoisilla teillä oli vaarassa kokonaan lamaantua.

Rautatien rakentamisajatus herää Högforsissa

Tuntui siten varsin luonnolliselta, että silloinen Högforsin patruuna Wolter Ramsay alkoi suunnitella tehtaittensa yhdistämistä maan rautatieverkostoon. Hän oli Högforsin ruukin rinnalle perustanut Vattolan puuhiomon, joten kuljetuksista oli muodostunut entistään hankalampi ongelma.

Ensimmäinen Högforsin rautatie-suunnitelma tehtiin v. 1897. Silloin suunniteltiin leveäraiteisen radan rakentamista Helsinki—Otalampi—Högfors—Forssa—Jokiainen. Mutta tämä ratahanke raukesi, niin kuin kävi seuraavallekin, johon Högforsin Tehdas ja Vattolan Puuhiomo

Oy suhtautui varsin vakavasti uhriten valmistaviin töihin jo varojakin. Tämän toisen rautatielinjan oli tarkoitus kulkea Högforsista Nummelan aseman kautta Kauklahden asemalle jo rakennettavaksi päätetylle Helsingin—Karjaan radalle. Högfors-yhtiön toimesta suoritettiin v. 1898 ratalinjan teknillinen tarkastus. Toimilupa myönnettiin ja rataosa tutkittiin, paalutettiin ja piirustukset laadittiin. Alku oli siten lupaava, mutta suuresta yrityksestä oli kuitenkin luovuttava, koska yhtiön johtokunnan ei onnistunut järjestää ratahankkeen rahoituskysymystä.

Hyvinkään—Karkkilan rautatietä esittävä karttapiirros. Pääteasemien välinen etäisyys 45 km

Muutaman vuoden hiljaiselon jälkeen rautatiekysymys saikin sitten kokonaan toisenlaisen käänteen.

Kamariherra Hjalmar Linder rautatien rakentajana

V. 1907 suuri Kytäjän kartano joutui kamariherra Hjalmar Linderin haltuun. Hänen isänsä ylihovijahtimestari Constantin Linder oli jo pannut alulle kapearaiteisen rautatien rakentamisen Hyvinkään ja Kytäjän välille, mutta työ ei ollut edistynyt juuri alkua pitemmälle. 18 000 hehtaarin suuruisen kartanon uusi omistaja ryhtyi ensi töikseen toteuttamaan rautatiehanketta. Hän pani maillaan käyntiin valtavan puunkaadon ja rakennutti uuden kaksiraamisen sahan, joka kävi kii-reimpinä aikoina ympäri vuorokaudet. Lähipitäjistä virtasi väkeä töihin sahalle ja metsiin. Suurimmillaan nousi miesten luku 1 500:aan ja hevosten 500:aan. Näin laajamittaisiksi paisuneet Linderin puukaupat vaativat välttämättä hengitysauskokseen rautatietä.

27. 8. 1911 saapui ensimmäinen juna pääteasemalle saakka. Paikkakuntalaiset riensivät joukolla tätä ihmettä katsomaan

Linder otti ensi töikseen yhteyden Högfors-yhtiöön ja ilmoitti rakentavansa kapearaiteisen rautatien Hyvinkäältä Kytäjän maitten kautta Högforsin tehtaalle ja tiedusteli, missä määrin hän saattoi luottaa yhtiön tukeen. Yhtiön johto tarttui välittömästi asiaan ja teki puolestaan yhteistyöehdotuksensa. Tämä ei kuitenkaan tyydyttänyt Linderiä ja niin hän päätti toteuttaa suunnitelmansa omin neuvoin.

Vuoden 1907 lopulla Linder sai toimitiluvan rautatielle, joka jo silloin oli valmis Kytäjälle saakka. Seuraavana keväänä tämä 11 km:n pituinen rataosa avattiin yleiselle liikenteelle. Vuoden 1907 valtiopäivillä Linder oli saanut rautatietään varten 300 000 markan avustuksen, josta suoritettaisiin 100 000 markkaa radan valmistuttua Kytäjälle saakka ja loput radan tultua koko pituudeltaan rakennetuksi.

Radan rakentaminen, Hyvinkäälle tehty järjestelyratapiha ja kalusto tulivat maksamaan Linderille n. 600 000 markkaa. Kamariherra oli saanut omia tarpeitaan varten rautatien. Jos Högforsin omistajat halusivat radan jatkamista, oli heidän tehtävä omasta puolestaan aloite.

Rautatieyhtiön perustaminen, toinen rakennusvaihe ja radan avaaminen liikenteelle

Keväällä 1909 Högfors-yhtiön johto ottikin yhteyden Linderiin ilmoittaen olevansa halukas sijoittamaan rautatiehen enemmän pääomaa kuin aikaisemmin oli luvattu. Tuloksena oli rautatieyhtiön muodostaminen, jossa Linderillä oli osake-enemmistö. V. 1909 senaatti vahvisti Osakeyhtiö Hyvinkään—Pyhäjärven Rautatie Aktiebolagin yhtiöjärjestyksen, mutta rahoitusvaikeuksien takia radan rakennustyöt Kytäjän ja Högforsin välisellä 33 km:n pituisella matkalla voitiin aloittaa vasta tammiukuussa 1911.

Rakennustöiden ylin valvonta annettiin insinööri Emil Sonckille, joka myös oli tutkinut ja viitoittanut radan sekä laatinut piirustukset ja kustannuslaskelmat. Töiden suorittaminen uskottiin urakalla insinööri G. Zitting & Co:lle. Johdettuna rakennusmestarina toimi Ananias Karhunen.

Jo elokuun 27 p:nä samana vuonna voitiin ensimmäinen juna lähettää Hyvinkäältä Högforsiin. 7. 11. 1911 aloitettiin säännöllinen liikenne ja kaksi aikataulunmukaista sekajunaa alkoi kulkea päivittäin kumpaankin suuntaan. Senaatti vahvisti rautatietä varten laaditun liikenneohje-

muihin vastaavanlaisiin ratoihin. Radan rakentamisessa pyrittiin noudattamaan mitä suurinta säästäväisyyttä, joka ajan mittaan jatkuvien korjausten takia on kuitenkin koitunut kalliiksi. Myös teknillinen suunnittelu ansaitsee arvostelua sen johdosta, että rata monin paikoin pantiin kulkemaan korkeiden maastokohtien yli, vaikka ne olisi voitu helposti kiertää. Tämä on rajoittanut junan suurimman pituuden 12 vaunuksi.

Tavaraliikennetilastoa

Hyvinkään—Pyhäjärven rautatien vaikutukset merkitsivät heti suurta

Juna Läyliäisten asemalla.
Tilannekuva 1920-luvulta

säännön ja maksut. Matkalipun hinta oli tuolloin Hyvinkään ja Högforsin välillä III luokassa 1 marka 80 penniä. Postihallituksen kanssa tehtiin sopimus postin kuljettamisesta jokaisella säännöllisellä junalla. Juhlalliset vihkiäiset pidettiin helmikuun 24 p:nä 1912.

Rautatien rakennuskustannukset nousivat 38 000 markkaan kilometriä kohti eli noin 1/3:aan siitä, mitä maamme normaaliraitaiset rautatiet tuona aikana maksoivat. Rakennuskulut olivat alhaisimmat verrattuna

hyötyä Högforsin Tehdas ja Wattoilan Puuhiomo Oy:lle. Toimitukset tulivat tehokkaammiksi ja täsmällisemmiksi ja rahtimaksut alenivat kolmannekseen entisestään. Kilpailu- ja kehitysmahdollisuudet paronivat ja yhtiön maa- ja metsäomaisuuden arvo kohosi. Rautatie koitui myös kamariherra Linderin hyödyksi. Niin ikään maanomistajat, joiden alueiden halki rautatie ra-

kennettiin, ymmärsivät tämän rautatien tarpeellisuuden ja vain harvojen kohdalla täytyi ryhtyä pakko-lunastuksiin.

Ensimmäistä maailmansotaa edeltäneet vuodet olivat rautatieyhtiölle voitollisia. Sodan aiheuttamissa poikkeuksellisissa oloissa seurasi ensin laskukausi, joka kuitenkin kääntyi pian jyrkäksi nousuksi. V. 1916 saavutettiin huippu, sillä silloin tavaramäärä nousi 154 760 tonniin. Tämä määrä vastasi 12 000 valtion-rautateiden täyttä vaunukuormaa.

Aallonharja kesti 1920-luvun al-

kupuolelle saakka. Sen jälkeen vauhti laantui ja 1930-luvun alussa maailmanpula vähensi rahtitavaran määrän kolmannekseen edellä mainitusta huippuluvusta.

Noususuhdanteen alettua rautatie oli saanut vaarallisen kilpailijan. Vaikka Högforsin tehtaan tuotanto jatkuvasti kasvoi, rautatien kuljetettavaksi saama tonnimäärä pysyi melkein vakiona, sillä autokuljetukset alkoivat vuosi vuodelta vallata yhä laajenevan osan kuljetustehtävistä. Toisen maailmansodan aikana ja sen jälkeisinä vuosina rautatie

Veturi n:o 4 palaamassa koeajoltaan vuonna 1912

sai tosin toimia ilman kilpailijoita, mutta olojen palauduttua normaaleiksi jatkui aikaisempi kehitys. Hiljattain valmistunut Helsingin—Porin valtatie haukkasi jälleen palasen rautatien leivästä. V. 1960 kuljetettiin rautatiellä 50 000 tonnia. Högforsin tehtaan osuus kuljetuksista on nykyisin n. 75 prosenttia. Ulkopuolisten rahtitavaroista apulannat muodostavat suurimman ryhmän. V. 1958 saatiin rautatiehallituksen kanssa aikaan tavarayhdysliikennesopimus, mikä paransi Hyvinkään—Karkkilan rautatien kilpailukykyä.

Ennen autojen valtakautta matkustajaliikenne vilkasta

Tavaraliikenteen ohella rautatietä käyttivät myös matkustajat. Jo ensimmäisenä vuonna matkustajien määrä nousi yli 50 000:n ja kohosi sittemmin lähelle sataatuhatta. 1930-luvulla seurasi lasku, mutta sodan päätyttyä miehiä kotiutettaessa ja siirtoväen hakeutuessa uusille asuinsijoilleen pakkautuivat matkustajavaunut jälleen täyteen. Huippu saavutettiin v. 1946, jolloin radalla kuljetettiin lähes 200 000 matkustajaa. 1950-luvulla tapahtui sitten romahdusmainen lasku. Kesäkuussa 1958 lopetettiin toisen junaparin kulkuvuoro. Postihallituksen kanssa tehty sopimus satoi kuitenkin aikataulut ja joukon jatkona kulki vielä yksi matkustajavaununkin. Kun postin-kuljetus viime keväänä siirtyi autokuljetukseen, oli viimeinenkin este poissa. Valtioneuvoston suostumuksella henkilöliikenne lakkasi radalla viime toukokuun 28 päivänä ja samalla siirtyi historiaan Suomen viimeinen säännöllistä liikennettä harjoittava kapearaiteinen rautatie.

Muutoksia Högforsin tehtaan ja rautatien omistuksessa

Rautatien rakentaminen oli toteutunut kamariherra Linderin toimes-

HYVINKÄÄ—PYHÄJÄRVEN
RAUTATIEDEN

AIKATAULU

sekajunille Kesäkuun 1 päivä 1923
toistajaksi.

HYVINKÄÄ—PYHÄJÄRVI
JÄRNVÄGS

TIDTABELL

för blandade tåg från den 1 Juni 1923
till vidare.

N:o 1. (II III)	N:o 3. (II III)	Km.		N:o 2. (II III)	N:o 4. (II III)
6.40	3.00		Högfors	12.55	8.55
6.51	3.11	4	" Siikala	12.44	8.44
7.04	3.24	9	" Hunaala	12.31	8.31
7.08	3.28		"	12.27	8.27
7.24	3.44	15	Vaskijärvi	12.11	8.11
7.40	4.00	21	" Läyliäinen	11.55	7.55
7.50	4.10		"	11.45	7.45
7.58	4.18	24	" Niittymäki	11.37	7.37
8.06	4.26	27	" Linnamäki	11.29	7.31
8.26	4.40	32	" Vanhakylä	11.15	7.15
8.27	4.47	34	" Kytäjä	11.08	7.08
8.32	4.52		"	11.03	7.03
8.48	5.08	40	" Helle	10.47	6.47
9.00	5.20	44	Rauhala	10.35	6.35
9.05	5.25	45	Hyvinkää	10.30	6.30

Juna pysähtyy ainostaan tarpeen vaatiessa.
Tåg ej stannar endast vid behov.

Helsinki 26 p. Toukokuuta 1923.

Johtokunta.

Helsingfors den 26 Maj 1923.

Direktionen.

Hyvinkään—Karkkilan väli liikennöi kesäkuuhun 1958 saakka kaksi sekajunaparia säännöllisen aikataulun mukaisesti. Oheinen aikataulu vuodelta 1923

ta ja v. 1916 hän hankki omistukseensa koko Högforsin tehtaan. Hän tuli tällöin myös rautatieyhtiön omistajaksi. Linderin värikäs kausi Högforsin tehtaan historiassa jäi kuitenkin lyhyeksi ja v. 1918 Högfors joutui Leopold Lerchen johtaman konsortiumin haltuun. Hänen toimestaan tapahtui rautatien sulautuminen Högfors-yhtiöön. V. 1922 Högfors-yhtiö lunasti viimeisetkin rautatien osakkeet haltuunsa. Muodollisestikin rautatieyhtiö lakkautettiin v. 1933 ja radan nimi muutettiin Hyvinkään—Karkkilan Rautatieksi. Tällöin Högforsin tehdas oli jo siirtynyt Kymin Osakeyhtiön haltuun. Rautatieyhtiöllä oli aikanaan oma toimitusjohtajansa, mutta vuodesta 1925 alkaen on tämä tehtävä kuulunut Högforsin tehtaan johtajalle.

Rautatien henkilökunta

Rautatien palveluksessa olleen vakinaisen henkilökunnan määrä on vaihdellut 40—63 välillä. Palvelusuhteet ovat yleensä muodostuneet pitkäaikaisiksi. Esimerkiksi nykyisin palveluksessa olevista on kahdeksalla takanaan yli 30-vuotinen työsaika. Asemapäällikkö Lennart Virtanen on joukon kärjessä 44:llä virkavuodellaan. Eläkkeille siirtyneistä tai jo manalle menneistä 24 palveli rautatietä vähintään 30 vuotta, heistä tallimies Jalmari Sukanen kauimmin eli 62 vuotta. 50:een palvelusvuoteen ovat päässeet asemapäällikkö August Auer ja ratavartija Otto Stenfors.

Rautatie ollut Högforsin tehtaalle elinehto

Edellä on jo todettu, että rautatie on jäänyt alakynteen tänä autojen valtakautena, mutta palvelee yhä varsin merkittävällä tavalla tehdasta. Parhaillaan on laadittavana perusteellinen tehtaan saapuvan ja lähtevän tavarankuljetusten hoitoa koskeva tutkimus. Nähtäväksi jää, mikä on rautatien tuleva kohtalo.

Rautatieläisiä
1930-luvun
alkupuolelta.
Vasemmalta lukien
junailija Juhon
Haanpää,
lämmittäjä Juhon
Virtanen,
kuljettaja Edvard
Mäkelä, junailija
Otto Routakari
ja junailija
Kalle Vuokko

Rautatien saavutettua puolen vuosisadan kunnioitettavan iän on kuitenkin aiheellista luoda kiitollinen katse sen menneisiin vuosikymmeniin. Siitä kirjoittaa hum.kand. Mauno Koskinen laatimassaan Hyvinkään—Karkkilan rautatien historiikissa seuraavasti:

”Högforsin tehdas perustettiin aikoinaan erämaahan kauas valtavylistä. Vanhan idyllisen ruukinelämän kausi väistyi kuitenkin kehityksen tieltä. Tehdas laajeni ja nopean yhteyden saaminen ulkomaailmaan tuli välttämättömäksi. Tiedämme rautatien synty- ja kehitysvaiheet. Sen vaikutuksen näemme ympärillämme. Vaikka junan suorittaessa neitsytmatkaansa muuan

uusi tavaravaunu ei ottanutkaan kääntäykseen jyrkässä kaarteessa, vaan jatkoi suoraa kulkuaan eräseen Vaskijärven hiekkakuoppaan, jatko oli onnekas joka suhteessa. Rautatien ansiosta Högforsin tehdas laajeni ja sitoi palvelukseensa enemmän työväkeä. Paikkakunta kasvoi asutuskeskukseksi, josta v. 1932 muodostettiin Karkkilan kaupala. Vähääkään liioittelematta voimme koota tapahtumien kulun muutamaksi sanaksi: rautatie kasvatti tehtaan, tehdas kauppalan.”

Hyvinkään—Karkkilan Rautatien
henkilökunnan kerho kokoontuneena
oman kerhuhuoneistonsa edustalle
kesällä 1961

Kapulanvetoakin tarvittiin radan suuntaa määrätessä

Hyvinkään—Karkkilan rautatien 50-vuotisjuhlassa käytti hauskan ja menneitä aikoja elävöittävän puheenvuoron junailija Lauri Leino. Kiitettävään ensiksi rautatien henkilökunnan puolesta kaikkia niitä, jotka olivat nähneet vaivaa juhlan vuoksi hän erityisesti lausui ilonsa siitä, että mieliinpainuvalla tavalla juhlallisuuksien yhteydessä valotettiin rautatien menneisyyttä.

Tämä antoisa juhla on elämys meille, jotka olemme eläneet täällä suuren 'Kymin' ja Högforsin tehtaan varjossa hiljaiseloa tämän 'lilliputti-

Junailija Lauri Leino kertomassa rautatiemuistoja

junan' ympärillä. Rautatien hommissa on ollut hyvin työssään viihtyvää väkeä. Kun tulin tänne 33 vuotta sitten, oli melkein koko henkilökunta ollut rautatien palveluksessa alusta saakka. He kertoivat alkuvuosien ja rakennusajan tapatumia, joten olen ollut kuin rautatien tuntumassa sen rakennusvaiheista alkaen.

Jo rataa rakennettaessa se toi mukanaan vaurautta lähipitäjiin ja sitä on jatkunut näihin päiviin saakka. Mutta se toi tullessaan myös romanttisuutta. Samoin kuin tukkilaisporukka tuli aikanaan kylään ja pisti hipat pystyyn, niin tapahtui rautatien tekoajanakin. Pirskeitä järjestettiin eri kohteisiin. Niinpä Hirskalliolle nykyisen Linnalan metsikköön pystytettiin keinu, jossa otettiin miehen mittaa, kuka useammin keinuisi ympäri. Aremmat pyörivät piirileikkiä kalliolla. Hela-

valkeita poltettiin, missä vain sopiva mäenkumpare löytyi ja piiripomppaa pyörittiin siinä ohessa. Tansseja pidettiin ahkeraan. Haitarinoittaja oli rautatien rakentajilla itsellään mukana ja pelimanni Sepänen olikin aina valmis, missä vain senlaatusta ammattimiestä tarvittiin.

Kun rautatie saatiin vedetyksi siloiseen Pyhjärven kirkonkylään Högforsiin, otettiin se ylipäänsä ilolla vastaan. Ainoastaan Pyhjärven talonpojat eivät sitä oikein ensin hyväksyneet, koska he pelkäsivät siitä tulevan pahan kilpailijan rahdinajossa. Rautatiepohjan luovuttamiseen nähden maanomistajat olivat melkein poikkeuksetta myönnämielisiä. Rajaojan isännän kanssa piti rakennusmestari Ananias Karhusen kylläkin ratkoa käsikapulan vedolla suuntakysymys, kun tuli erimielisyyttä siitä, mistä linja pannaan kulkemaan. Vedon jälkeen Rajaoja sanoi: "Vaikka herra Karhusen kapulanvedon hävisikin, niin minä hyväksyn tämän teidän suunnatanne, kun uskalsitte tulla minun kanssani vetämään käsikapulaa."

Närön isäntään ei tehonnut käsikapulan veto eikä haitarinoitto, vaan Linderin piti diplomaattisesti neuvotella, mitä sarkaa myöten 'paana' saatiin rakentaa. Peruuntuipa Välimäen Fransun ja Kulmalan Matin kortteerin saantikin, kun Närön isäntä kuuli, että nämä olivat rautatien tekijöitä.

Tämän rautatien rytmi ja sen toiminta eri muodoissaan niveltui niin tiiviisti ympäristön asukkaisiin, että se johti kaikissa elämän vaiheissa heidän toimiansa; ruoka-aikoihin, nukkumaanmenoon, työtahtiin — vieläpä rakkauselämänsäkin se vaikuttanut. Sovittiin kohtauksia asemille junan tuloajoiksi ja niin edespäin.

En malta olla kertomatta keskustelua liikennepäällikkö Janssonin ja minun välillä hakeutuessani rautatielle, se kun kuvastaa sitä henkeä ja suhdetta, mikä vallitsi rautatiellä henkilökunnan ja johdon välillä. Olin kuullut, että eräs junamies oli lähtenyt pois ja tiedustelin Janssonilta mahdollisuutta tulla huomioon otetuksi paikkaa täytet-

täessä. Jansson kysyi, oliko minulla suosituspapereita mukana. Niitä ei minulla ollut, mutta lupasin kyllä hankkia, kun vaan tietäisin, minkälaisia papereita pitäisi olla. "No, se on nyt sellaista tässä rautatiehommassa, että on oltava 'kaffelä', pitää olla vilkas mielikuvitus ja on osattava käyttäytyä. Ei täällä ole pomoa eikä mestareita, vaan kukin on oma pomonsa. Me olemme niin kuin yhtä rautatieläisperhettä kaikki. Huonompikin rautatieläinen on nimismiehen arvoinen," tuumaili Jansson. Huomasin, että Janssonilla oli hymynhäive suupielessään ja minusta tuntui kuin olisin heti sulautunut rautatieläisperheeseen. Sainoin hänelle: "Olen juuri sotaväestä päässyt. Kyllä siellä ripeyttä opetettiin ja ehkä sitä sivistystäkin vähitellen kertyy." "No jaa, antaa niiden papereiden olla toistaiseksi. Tulette maanantaina junamieheksi," sanoi Jansson. Niin sitä on tullut oltua monta maanantaita sen jälkeen ja raittoisasti on aika kulunut. Onhan sitä ollut myötä- jos vastoinikäymisiäkin. Ihmiset ovat olleet perin hööveleitä ja rahteeraavaisia, joskus ehkä liikaakin.

Kun tällaisia vuosijuhlia vietetään, niin tavallisesti mainitaan, kuinka paljon tuotantolaitos, liike tai muu semmoinen on laajentunut ja kuinka suurella kapasiteetilla se nyt toimii ja mitä se oli ennen. Meidän rautatiestämme täytyy puhua päinvastaista. Pitäisipä meidän muurata autoille kuin se Pyhjärven emäntä aikanaan junalle kuultuaan junan viheltävän. Näin tokaisi: "Kilju siellä senkin pahalainen, kun meidän äijän leivän veit."

Mitäpäs tässä muuta voi, kuin toivoa rautatielle pitkää ikää. Mutta jos niin käy, että höyryhepo pitää viedä museoon, niin toivomme sitä nimismiehen arvoista hommaa tämän suuren 'Kymin' kyljessä. Viisikymmentä vuotta on pitkä aika ihmisen elämässä. Rautatieläistenkin rivit ovat harventuneet niin, ettei ole enää yhtään rautatien rakentajaa eikä alusta saakka palvelleita työssä. Heistä on jo enin osa siirtynyt manan majoille muutamien harvojen enää ollessa elossa.

Kuukaudet ja vuodet vierivät unhoon, mutta yhden ainoan kauliin hetken muisto valaisee koko elämän. Pidettäköön tätä juhlaa juuri sellaisena muistohetkenä.

Högforsin koetalon harjannostajaiset

Högforsin koetalossa, jota kartoittaja Oiva Henriksson rakentaa Helsingin lähelle Vaaralaan, on harjannostajaiset pidetty. Juhlan kunniaksi oli omakotitalon päätyyn pystytetty tilapäinen lippusalko. Luonto oli kauneimmillaan ja pihapuiden katveessa oli mukava nauttia juhlakahvit. Ympäristö ei tosin ollut vielä kovinkaan viimeisteltyä, mutta sellaiseltahan rakennustyömaa aina näyttää.

lissä on tiivisteinä vuorauspaperi. Varsinainen sisäkattopinta tehdään sisustusvaiheessa puolen tuuman kuitulevykattolaatoista. — Kattilahuoneen katto on palomääräysten mukaisesti valmistettu teräsbetonista. Palo-ovi johtaa kattilahuoneesta sisäeteiseen. Koetalon vesikatto on ladottu 80 cm leveistä uurtteisista alumiinilevyistä. Nämä levyt ovat siksi tukevia, että aluslaudoituksen ei tarvitse olla umpinainen.

Muurareiden saatua seinät pystyyn jatkettiin töitä sekä ulkona että sisällä. Ulkoseinät on suurimmaksi osaksi rapattu roiskerappauksella, johon on sekoitettu hiven keltaista väriä joukkoon. Päätyseinät on kuitenkin puhtaaksi rapattu. Samoin on laita julkisivun puolella, jossa autotallin oven ja pääoven väli on tiilipintaa.

Väliseinät ovat enimmäkseen ns. syrjätiiliseiniä; vain talon pituussuuntaan kulkeva kantava väliseinä on muurattu puolen kiven paksuiseksi. Kaikki väliseinät on rapattu molemmin puolin. Välikattorakenne on aivan normaali: ristikkokattotuolien alaparteet toimivat välikattonkannattajina, lämpöeristeenä on 40 cm sahanpurun ja kutterinpurun seosta, joka lepää 7/8 tuuman raakalaudasta lyödyn laudoituksen varassa. Täytteen ja laudoituksen vä-

Julkisivun puolella on avokuisti, jonka katto on kolmen tuuman teräspuikasta tehtyjen pilareiden varassa.

Vaikka varsinaiset putkityöt vielä ovatkin edessä, on osa laitteista jo valmiina. Viemäriputkethan asennettiin paikalleen ennen lattian valua, joten vesi saadaan jo virtaamaan talosta pois. Autotallin ja kattilahuoneen lattiassa on Högforsin valamat lattiakaivot valmiina. Samoin on myös autotallin kaatoallas paikoillaan. Ilmanvaihtoventtiileitä ei yksikerroksisessa koetalossamme tarvita montakaan. Kattilahuoneen ilmanvaihtoa varten on palomuriin asennettu kaksi valurautaista Högforsin säleikköventtiiliä.

Kun seuraavan kerran palaamme koetalomme pariin, on tarkoituksellamme kertoa lähemmin keskus-

Herttaisia rakentajia: rva Henriksson kolmen tyttärensä kanssa oman kurkikirren alla olohuoneen suuren ikkunan ääressä

Tällaiselta näytti Henrikssonin talo elokuun puolivälissä

lämmityskattilan asennuksesta. Viimeksi käydessämme oli asennustyö parhaillaan meneillään. Samoin radiaattoreita asennettiin paikoilleen, ja talon emäntä rouva Henriksson lakkasi ovia tulevassa makuuhuoneessa. Isännän kartoittaja Oiva Henrikssonin ollessa näin kesällä työssä toisella paikkakunnalla ovat monet omakotitaloa koskevat asiat ja työt siirtyneet rouva Henriks-sonin harteille.

Perheen nuorimmille talon rakentaminen on ollut kuin suuri ja ihana seikkailu

Etelä-Karjalan metsänhoitolautakunta yhtiömme metsäosaston vieraana

Polkumarssin lomassa nautittiin
kenttälounas luonnon helmassa

Etelä-Karjalan metsänhoitolautakunta oli elokuun 23 päivänä yhtiömme metsäosaston vieraana tutustuen yhtiömme metsätalouteen ja Kuusankosken tehtaisiin. Tilaisuus oli jatkoa aikaisemmalle keskustukselle, sillä metsäosaston johdolle on tarjoutunut tilaisuus perehtyä metsänhoitolautakunnan toimintaan parinkin vierailukäynnin

yhteydessä. Nyt oli metsänhoitolautakunnalla vuorostaan tilaisuus perehtyä yhtiömme metsätalouden suuntaviivoihin ja päämääriin.

Kuten tunnettua, metsänhoitolautakunnille on uskottu vaativia tehtäviä maamme metsätalouden hoidossa. Lautakuntien toimialaan kuuluu metsälain valvonta ja kaikinpuolinen yksityismetsätalouden

edistämistoiminta, mikä viime aikoina metsäteollisuuden nopean kasvun ja suurentuneen raakapuun tarpeen johdosta on tullut entistäkin tärkeämmäksi. Metsäntuottoa on pyrittävä parantamaan ja kiertoa nopeuttamaan ja tämä on mahdollista vain oikeiden ja järkiperaisten metsänhoidollisten toimenpiteiden avulla. Koska työn tulokset näkyvät hitaasti ja koituvat useinkin vasta seuraavien sukupolvien hyväksi, on valistus- ja neuvontatyöllä luonnollisesti paljon vaikeuksia ja ennakkoluuloja voitettavanaan. Metsänhoitolautakuntaan kuuluu luottamushenkilöitä sekä metsäalan ammattimiehiä. Maalikkajäseniksi valitaan luonnollisesti henkilöitä, jotka ovat käytännössä osoittautuneet esimerkillisiksi

Kunkin koemetsäalan kohdalla syntyi vilkas metsänhoidollinen keskustelu. Keskellä metsäneuvos Bj. Bützow, hänen takanaan päämetsänhoitaja Onni Korhonen ja äärimmäisenä oikealla lautakunnan puheenjohtaja Veikko Nakari

'metsämiehiksi' ja tuntevat kiinnostusta maamme metsätaloutta kohtaan.

Retkikunnan muodostivat Etelä-Karjalan metsänhoitolautakunnan puheenjohtaja maanviljelijä Veikko Nakari Virolahdelta, varapuheenjohtaja, maanviljelijä Unto Siitonen Rautjärveltä sekä jäsenet kansanedustaja, metsänhoitaja Veikko Svinhufvud Luumäeltä, maanviljelijä Esko Lyytikäinen Lappeelta, maanviljelijä Lauri Päivähonka Vehkalahdelta, maanviljelijä Vilho Tapola Sippolasta, lautakunnan päämetsänhoitaja Onni Korhonen ja piirimetsänhoitajat Seppo Nuortimo, Aaro Ali-Mattila sekä Paavo Kukkonen.

90 vuoden ikäistä männikköä eräällä koealalla

Vieraat ja isäntäväki kokoontuivat aamulla Kouvolaan Hotelli Kymen-Hoviin, jossa tervetuliaiskahvin yhteydessä metsäneuvos Bj. Bützow esitelmöi yhtiömme metsätalouden pääperiaatteista. Tähän esitelmään, joka herätti vilkkaan keskustelun, palaamme lähemmin lehtemme seuraavassa numerossa.

Kouvolasta matka suuntautui Pohjois-Valkealaan Hevosojan tilan metsiin, jossa käytiin Palkkimäen kämpällä ja sen jälkeen suoritettiin kolmen kilometrin pituinen polkumarssi. Polun varrella nähtiin parikymmentä arvioimiskohdetta, joita ylimetsänhoitaja Harry Willman esitteli. Kussakin arvioimiskohteessa esiteltiin metsikön nykyiset ominaisuudet numeroin selvitettyinä ja suunnitelma vastaisista toimenpiteistä. Päähuomio kohdistettiin metsän uudistuskysymyksiin. Nämä kohteet eivät olleet millään lailla erityisiä tyyppinäytteitä, vaan samalla tavoin on yhtiön kaikki metsät arvioitu vuosina 1959—1960 suoritettuna yhtiön metsänarvioinnin yhteydessä ja kustakin alasta on laadittu yksityiskohtainen metsänhoidollinen suunnitelma. Tulemme tähänkin asiaan palaamaan lehtemme seuraavassa numerossa.

Retkeläiset olivat kiinnostuneita kuulemastaan ja näkemästään. Retkeilyn yhteydessä oli tuon tuostaakin tullut esiin keinollinen metsänistutus ja tämä asia tuli keskustelussa entistä keskeisemmäksi, kun saavuttiin yhtiön omistamaan Mannarin taimitarhaan Lappalan tilalla. Taimitarhassa, jonka pinta-ala on kolme hehtaaria, tuotetaan vuosittain puoli miljoonaa 4-vuotista kuusentainta ja 2-vuotisia männyn- taimia 200 000 kpl. Taimitarhaa on parin viime vuoden aikana suurennettu ja nykyisin koko Kymen hoitoalue saa tarvitsemansa taimimäärän tästä taimistosta.

Metsästä saavuttiin Voikkaalle. Siellä tutustuttiin ensin uittokysymyksiin ja vieraat saivat nähdä nippunosturin toiminnassa. Tämän jälkeen Voikan paperitehtaan käytönpäällikkö, dipl. ins. Magnus Wangel esitteli vieraille uutta paperikonetta. Ohjelmaan kuului vielä kiertoajelu yhtiön omakotialueilla Kuusanniemessä, kauppalan esittely sekä päättäjäpäivällinen Koskelaissa. Ennen päivällistä maisteri Veikko Talvi esitelmöi Kymenlaakson historiasta, maakunnan teollistumisesta ja Kuusankosken tehtaiden vaiheista.

Ylimetsänhoitaja Harry Willman (neljäs vasemmalta) esittelemässä metsäosaston taimistoa Lappalan tilalla

Kymintehtas voittoisa Kymi-yhtymän kesämestaruuskilpailuissa

Kymi-yhtymän 20. kesämestaruuskilpailut pidettiin Salossa elokuun 26—27 p:nä Högforsin Salon tehtaalla toimissa isäntänä. Kilpailuja suosi erinomainen syyssää, kisat vietiin ohjelman mukaisesti

läpi ja tiukkoja kamppailuja käytiin niin lentopallossa kuin yleisurheilussakin. Kymintehtas pysytteli kullan hohteessa lentopallon A-sarjassa ja suurten tehtaiden yleisurheilussa Högforsin viedessä B-sarjan voiton ja Salon tehtaalla osoittautuessa kiistattomasti parhaaksi pienten tehtaiden osalta. Miesten lentopallo-ottelussa oli 'puu' 'metallia' kovempi kuten viime vuonnakin.

Tyydyttävä taso yleisurheilussa

Huonoista sääennustuksista huolimatta säteilevä auringonpaiste vastaanotti eri tehtaiden ryhdykääntä osanottajat avajaismarssissa Salon urheilukentällä. Salon tehtaalla isännöitsijä R. Renko lausui kilpailijat ja yleisön tervetulleeksi ja avasi kilpailut. Liput lie-

Maalinauha katkeaa 3 000 m:llä. Unto Pöyhönen lyö loppukirissä Leo Viljakaisen

Kymintehtaan joukkue voitti 1 000 m:n viestin. Vasemmalta Veikko Tolvanen, Pertti Kääpä, Vilho Peltola ja Seppo Kivinen

huivat, pillit soivat, murska lentää — näytös voi alkaa.

Suurten tehtaiden sarjassa oli joukkueilla hieman varamiehismakua, joten lopputulokset olivat arvailun varassa. Kilpailujen tasollisesti parhaimmaksi lajiksi muodostui 400 m:n juoksu, jossa Kymintehtaan Veikko Tolvanen kirjoittui nimensä ennätyslistaan ja Högforsin Raimo Korpelakin alitti entisen hänen nimissään olleen ennätyksen. Ajat 51.1 ja 51.7. 100 metrin juoksusta meni maku pois, kun kaksi miestä jouduttiin sulkemaan varaslähtöjen vuoksi kilpailusta. Vilho Peltola, Väinö Orkola ja Veikko Tolvanen olivat yhtä aikaa maaliviivalla maalituomareiden nähdessä Peltolan ensimmäisenä. Pituushyppy oli hieman yllättäen Voikan poikien heiniä Pentti Sal-

Isännöitsijä R. Renko kisoja avaamassa

men ja Timo Nikkisen viedessä kärkitilat tosin vaatimattomin tuloksin. 3000 m:llä meni lajivoitto myös Voikkaalle hiihtäjä-yleisurheilija Unto Pöyhösen yllättäessä loppukirissä Leo Viljakaisen. Vielä kuulantönnössä nousi Voikan mies korkeimmalle pallille, sillä yhteen aikaan kovin tasaiseksi muodostuneessa kuulakilpailussa syntyi voittotulos vasta kilpailun loppuvaiheissa väkätönnön jälkeen ja voittajana Pertti Nurmilaukas. Kiekko oli kovin heikotasoisen kamppailu Högforsin Antti Ruunanien saadessa 'limppunsa' pisimmälle. Korkeudessa yllätti Salon Arto Tuominen ja vei varmuutensa ansiosta voiton Kymintehtaan Simo Rihun harpatessa saman kor-

keuden. Tuominen oli korkeudessa kokeilumielessä mukana ja hyvin kävi. Ruotsalaisviesti meni Kymin-
tehtaan nimiin Tolvasen huolehties-
sa ankkurina lopullisesta voitosta.

Salo näytti muille pikkutehtaille 'taivaan merkit'. Arto Tuominen oli korkeuden lisäksi satasella paras tuoden siten Salolle runsaan pistes-
saaliin. Myös kiekossa salolainen Esko Tuominen sijoittui kärkeen ja 1500 m:llä sai Heinola Kilpisaaren

kesäkilpailujen ohjelmassa ja muo-
dostunut suosituksi, koska nytkin oli mukana 7 joukkuetta. Tasolli-
sesti ei ole suurta kehitystä tapah-
tunut, mutta ilmeisesti heikkojen harjoitusolosuhteiden johdosta jou-
duttiin teknilliset puutteet korvaa-
maan lujalla yrityksellä ja sisulla.

A-sarjassa Kymintehdas jatkoi voittokulkuaan joutumatta kovin-
kaan tiukalle. Joukkue on säilyttä-
nyt saman rungon jo pitkähkön

mästi kilpailujen jälkeen. Palkinto-
jen jaon toimittivat isännöitsijä R. Renko ja työnjohtaja Pentti Suo-
minen. Varsinaisten palkintojen li-
säksi sai kunkin tehtaan parhaan tuloksen saavuttanut kunniapalkin-
non. Kymintehtaalta palkittiin Veikko Tolvanen, Högforsista Rai-
mo Korpela, Voikkaalta Väinö Or-
kola, Salosta Arto Tuominen, Hal-
lasta Lasse Palmu, Juantehtaalta Jouko Tuppurainen ja Heinolasta

Eräs epäonnistuneista lähdöistä 100 m:llä
ansioista ainoan lajivoittonsa. 4x
100 m:n viestissä Salo suljettiin va-
raslähtöjen vuoksi kilpailusta ja
Juantehtas vei nipin napin voiton
tuloksen jäädessä uupumaan 4/10
entisestä ennätyksestä.

Eloisaa lentopalloilua

Naisten lentopalloilu on vähitel-
len saavuttanut pysyvän aseman

ajan ja tämä luonnollisesti auttaa
paljon. Hyvät syötöt ja vaihtelevai-
suus sisältävät voiton avaimet. Pyrkimys iskulyönteihin lienee pa-
ras osoitus kehityksestä. Tasaisesta joukkueesta palkittiin parhaana Liisa Murtola. Salo sijoittui jälleen toiseksi säilyttäen siten paikkansa A-sarjassa. Joukkue tyytyi var-
maan peliin, mutta epätasaisuus haittasi. Parhaana palkittiin Rauha Leino. Halla jätettiin armotta täs-
sä leikissä kolmanneksi, vaikka hä-
viö Salolle oli varsin niukka. Mirja Olsen palkittiin.

B-sarja muodostui mielenkiin-
toiseksi. Högfors oli odotusten mu-
kaisesti paras taantuneenakin, mut-
ta Juantehtaan tyttäret yllättivät mieluisasti korjaamalla hopean en-
nen Voikkaata ja Heinolaa. Sijoi-
tusjärjestyksessä joukkueiden par-
haat: Ritva Ruoho, Eva Parviai-
nen, Maija Hannula ja Riitta Ko-
ponen. Högfors nousi jälleen A-
sarjaan, josta Halla sai lähtöpassit B-sarjaan.

Kisojen päättäjäiset pidettiin Sa-
lon Viestin urheilutalossa välittö-

Arto Tuominen Salosta vei voiton kor-
keushypyssä (vas.) ja Pertti Nurmilaukas Voikkaalta kuulantyönnössä

N. Kilpisaari. Aterian jälkeen pu-
hui yhtymän sosiaalipäällikkö Ake Launikari kiittäen kilpailijoita, jär-
jestävää tehdasta sekä emäntiä.

Kesäimestaruuskilpailujen yhtey-
dessä pidetyssä urheiluedustajien kokouksessa päätettiin seuraavat talvimestaruuskilpailut ehdottaa pi-
dettäväksi metsäosaston toimesta. Päätettiin myös järjestää trian-
gelisuunnistus Högforsin, Voikan ja Kymintehtaan välillä.

Tulokset

Suuret tehtaat

100 m juoksu

1) Vilho Peltola, Kymintehdas 11.5; Veikko Tolvanen, Kymintehdas 11.5; 3) Väinö Orkola, Voikka 11.6; 4) Pentti Kankkunen, Högfors 11.7.

400 m juoksu

1) Veikko Tolvanen, Kymintehdas 51.1; 2) Raimo Korpela, Högfors 51.7; 3) Erkki Knapp, Voikka 53.2; 4) Pentti Koivunen, Högfors 53.6; 5) Mikko Kainulainen, Ky-

mintehdas 54.2; 6) Aarne Järvinen, Voikka 62.1.

Pituushyppy

1) Pentti Salmi, Voikka 633; 2) Timo Nikkinen, Voikka 623; Pentti Kankkunen, Högfors 623; 4) Yrjö Tonteri, Kymintehdas 619; 5) Raimo Korpela, Högfors 618; 6) Simo Rihu, Kymintehdas 612.

3000 m juoksu

1) Unto Pöyhönen, Voikka 9.20.8; Leo Viljakainen, Kymintehdas 9.20.8; 3) Veikko Jousisto, Högfors 9.28.8; 4) Ari Moilanen, Högfors 9.45.0; 5) Keijo Hokkanen, Voikka 9.58.0; 6) Jaakko Tuunanen, Kymintehdas 10.35.4.

Korkeushyppy

1) Simo Rihu, Kymintehdas 175; 2) Lauri Vekkilä, Högfors 170; Har-

Kiekonheiton voittajat palkintopallilla (ylhäällä). Vasemmalta Esko Tuominen, Antti Ruunaniemi ja Pertti Tuviala

Isännöitsijä R. Renko jakamassa palkintoja 1 500 m:n juoksun voittajille

ri Kurki, Högfors 170; Risto Aro, Kymintehdas 170; 5) Pentti Salmi, Voikka 145.

1000 m viesti

1) Kymintehdas 2.05.0; 2) Högfors 2.06.5; 3) Voikka 2.07.0.

Kiekonheitto

1) Antti Ruunaniemi, Högfors 36.89; 2) Pertti Tuviala, Kymintehdas 34.93; 3) Pertti Nurmilaukas, Voikka 33.84; 4) Lasse Ukkola, Kymintehdas 32.25; 5) Lauri Vekkilä, Högfors 32.10; 6) Veli Pettinen, Voikka 29.94.

Kuulantyöntö

1) Pertti Nurmilaukas, Voikka 12.66; 2) Pertti Tuviala, Kymintehdas 12.13; Seppo Kivinen, Kymintehdas 12.13; 4) Veli Pettinen, Voikka 12.05; 5) Antti Ruunaniemi, Högfors 12.00; 6) Aarne Vehviläinen, Högfors 11.43.

Tehtaiden välinen järjestys

Kymintehdas 65 pist.; Högfors 50 pist.; Voikka 50 pist.

Pienet tehtaat

100 m juoksu

1) Arto Tuominen, Salo 11.7; 2) Jouko Tuppurainen, Juantehdas 11.8; 3) Teuvo Kärkkäinen, Halla 12.0; 4) Lasse Palmu, Halla 12.2; 5) Erkki Tuppurainen, Juantehdas 12.3; 6) T. Saarenkoski, Heinola 12.4; 7) J. Salonen, Heinola 12.6; 8) Antti Karanen, Salo 13.0.

Kymintehtaan poikia vihreällä nurmikolla. Vasemmalta Pertti Kääpä, Seppo Kivinen ja Vilho Peltola, joka voitti 100 m:n juoksun

Työnjohtaja Pentti Suominen, Salon tehtaalla 'urheiluministeri' vastasi kilpailujen järjestelystä

1500 m juoksu

1) N. Kilpisaari, Heinola 4.33.6; 2) Reijo Lautiala, Salo 4.34.4; 3) Esko Tuominen, Salo 4.39.6; 4) Eero Tiainen, Juantehdas 4.41.0; 5) Erkki Laaksonen, Juantehdas

Kymintehtaan
tyttöjen lentopallo-
joukkue uusi jälleen
ylivoimaisesti
mestaruutensa

Naisten
lentopallo-ottelut
tuovat vauhtia ja
värikkyyttä
kesäkilpailujen
ohjelmaan

4.48.2; 6) J. Salonen, Heinola 4.53.2;
7) Oiva Mäkinen, Halla 6.04.6.

Juantehtas 28.46; 8) Pauli Marti-
kainen, Juantehtas 26.31.

Korkeushyppy

1) Arto Tuominen, Salo 175; 2)
Lasse Palmu, Halla 165; 3) Asko
Vuorinen, Salo 160; 4) Teuvo Kärk-
käinen, Halla 155; T. Saarenkoski,
Heinola 155; Antero Roininen, Juan-
tehtas 155; 7) Martti Tiainen, Juan-
tehtas 150.

Kiekonheitto

1) Esko Tuominen, Salo 36.01; 2)
P. Lankinen, Heinola 30.97; 3) Mau-
ri Laaksonen, Salo 30.89; 4) Taito
Vanhala, Halla 30.65; 5) V. Vik-
ström, Heinola 29.97; 6) Esko Vir-
tanen, Halla 29.74; 7) Reino Karhu,

4 X 100 m viesti

1) Juantehtas 47.6; 2) Halla 47.8;
3) Heinola 49.3.

Tehtaiden välinen järjestys

Salo 50 pist.; Halla 39 pist.; Juan-
tehtas 36 pist.; Heinola 35 pist.

Naisten lentopallo A-sarja

Halla—Salo 16—14, 13—15, 10—
15; Kymintehtas—Halla 15—5, 15

Högforsin tytöt korjasivat
mestaruuden B-sarjassa

—2; Salo—Kymintehtas 12—15, 7—
15.

B-sarja

Juantehtas—Voikka 15—8, 15—
17, 15—13; Högfors—Heinola 15—2,
15—11; Heinola—Juantehtas 12—
15, 4—15; Voikka—Högfors 7—15,
5—15; Heinola—Voikka 11—15; 8—
15; Juantehtas—Högfors 6—15, 6—
15.

Lopputulokset

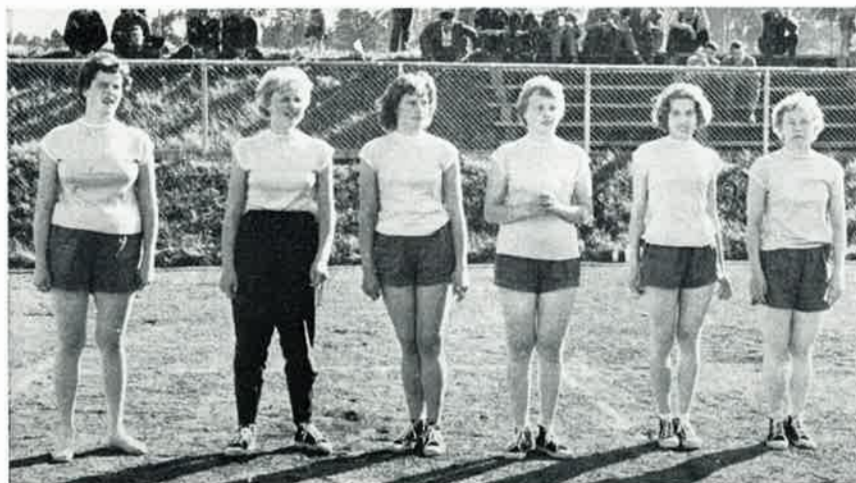
A-sarja

1) Kymintehtas 4 pist.; 2) Salo
2 pist.; 3) Halla 0 pist.

B-sarja

1) Högfors 6 pist.; 2) Juantehtas
4 pist.; 3) Voikka 2 pist., 4) Heinola
0 pist.

Miesten lentopallo-ottelu Puu—
Metalli 2—1 (15—4, 14—16, 15—8).

Yhtiön uimakoulut ovat toimineet Kuusankoskella tänäkin kesänä Sääksniemessä ja Kymenrannassa. Kiinnostus uintikoulutusta kohtaan on ollut kiitettävä, sillä jälleen lähes kolmesataa tyttöä ja poikaa hankki itselleen uintitaidon, joka on erittäin tarpeellinen runsasjärvisessä maassamme. Sääksniemen uimakoulussa oli oppilaita 70 ja Kymenrannassa 215. Promovoitavia oli yhteensä 94.

Uimakoulun päättäjäiset pidettiin Sääksniemessä 16. 8. ja Kymenrannassa päivää myöhemmin. Edellisessä tilaisuudessa seppelöitiin 26 uimamaisteria ja 15 -kandidaattia. Vihkimisen toimitti yhtiön sosiaalipäällikkö Ake Launikari, jolle nuorin uimakoululainen, 10-vuotias Pirkko Eerola ojensi promoottorin seppeleen. Sosiaalipäällikkö Launikari kertoi puheessaan uimakoulun saavutuksista. Hän kiitti uimaopettaja Tuulikki Lainetta ja Paavo Jaakkolaa hyvällä taidolla ja me-

Pastori Edvin Laurema onnittelee nuorta uimaria. Uimaopettaja Kaija Taskinen oikealla

Uimapromoitoita

Ins. Börje Carlson toimi promoottorina Hallassa maisteri Lilli Olssonin avustamana

Sääksniemen uimakoululaisia vihkimistilaisuudessa

yleisöä runsaasti paikalla ja uimakoululaisten kilpailuja ja uintiesityksiä seurattiin kiinnostuneina. Kaija Taskinen ja Elsa Krzywacka olivat toimineet opettajina Kymenrannan uimakoulussa.

Kaksi kuukautta kestäneen Hallan uimakoulun päättäjäiset ja uimamaistereiden ja -kandidaattien promovointi suoritettiin Aholansaaressa uimalassa elokuun 15 päivänä. Käyttöpäällikkö Börje Carlson seppelöi kolme nuorta uimaria maistereiksi ja 21 kandidaateiksi. Nuorin joukossa oli yhdeksän vuoden ikäinen. Uimakoulun ansiokkaana opettajana toimi rva Raili Aronen. Päättäjäistilaisuuden ohjelmassa oli

lisäksi näyte hukkuvan pelastamisesta sekä tekohengityksen antamisesta. Tytöt esittivät kaunista kuviointia. Pitkälle kehittyneestä hyppytaidosta antoivat näytteitä Kotkan Vesi-Veikkojen tunnetut hyppääjäveljekset Eric ja Eino Flinkman. Käyttöpäällikkö Carlson lausui puheessaan kiitoksen sanoja lasten vanhemmille, jotka innostamalla lapsiaan lähtemään uimakouluun, ovat oivaltaneet uimataidon suuren merkityksen vesistörikkaassa maassamme. Aurinkoinen uintijuhla päättyi maistereiden ja kandidaattien uintikilpailuihin sekä Vesi-Veikkojen pellehyppääjien hauskoihin temppuihin.

nestyksellä tehdystä opetustyöstä ja toivotti uimakoululaisille hyvää uintimenestystä vastaisuudessaakin. Priimusmaisteriksi vihittiin 14-vuotias Jorma Karvonen. Tilaisuudessa nähtiin runsaasti uimakoululaisten esittämää ohjelmaa.

Kymenrannan uimakoulussa, jossa oppilaitten lukumäärä oli paikakunnan suurin, oli promovoitavia yhteensä 53. Pastori Edvin J. Laurema toimitti vihkimisen ja painoi lehväseppeleen 20:n uimamaisterin ja 33:n -kandidaatin päähän. Sateisesta säästä huolimatta oli

Perheenemännät Tukholmassa

Perheenemäntien kerhojen toiminta Kymintehtaalla on vilkasta. Kerhot ovat keränneet piiriinsä yhteisläisnäisiä lähes jokaisesta Kuusankosken kolkasta. Ystävyysseiteitä on solmittu kerholaisten kesken ja yhteishenki on lujittunut siinä määrin, että viime syksynä alettiin suunnitella yhteistä lomamatkaa Tukholmaan. Ajatus sai heti innostuneen vastaanoton. Pitkin kevättä kartutettiin yhteistä matkakassaa talkootyön, arpajaisten ja kerholaisten kekseliäisyyden avulla. Muutenkin vilkas kerhotoiminta sai kuin uutta tuulta purjeisiin. Nyt oli mahdollista päästä kurkistamaan maan rajojen ulkopuolelle. Se oli ollut monelle toteutumaton toive, joka nyt olikin käden ulottuvilla.

Toini Saarinen (vas.), Martta Mauno ja Anna Salonen Skandian kannella

KYMIN SELLULOOSATEHTAAN JALKAPALLOILIOITA PALKITTU

Kymin selluloosatehtas palkitsi jälleen parhaita jalkapalloilijoitaan Koskelassa järjestetyssä kahvitilaisuudessa. Tehtaan teknillisen johtajan P. Lindqvistin lahjoittamat kiertopalkinnot ojensi dipl.ins. Erkki Laasonen I joukkueen parhaalle pelaajalle Pentti Pasaselle ja II joukkueen parhaalle Toivo Laineelle. Joukkueiden huoltaja Oiva Väärälä kiitti pelaajien puolesta ja sosiaaliosaston edustajana käytti puheenvuoron liikuntaneuvoja Raine Valleala. Kuvassa dipl.ins. Laasonen (vas.) on ojentanut komean pokkaan Pentti Pasaselle.

Retkeläisiä
Kungsholmin
kallioilla

Kesäkuun 6 p:nä matkasta tuli tosi. Aamuvarhaisella 72 perheenemäntää odotteli ammattikoulun aukiolla linja-autoja, joilla matkaa tehtäisiin. Herätys oli ollut aikainen, mutta eipä ylösnousu liene tuottanut vaikeuksia, sillä matkakuume oli korkealla. Matka suunnattiin Helsingin kautta Turkuun, josta Skandia-lautalla siirryttiin Ruotsin puolelle Norrtäljeen. Merimatkasta muodostui ensimmäinen suuri elämys. Tukholmaan saavuttiin saman päivän iltana ja kaksipäiväinen tutustuminen kaupunkiin alkoi. Linja-autosta käsin luotiin yleissilmäys Tukholmaan, vesibusseissa istuen tutustuttiin lukuisiin siltoihin ja vehmaisiin puistonäymiin. Käytiinpä kaupungintalossa-kin ja kuninkaan linnassa. Vahdinvaihto linnan edustalla oli komeata katseltavaa. Iltaisin tutustuttiin Skansenin nähtävyyksiin ja päivisin oli varattu aikaa myös tuliaisien ja matkamuiستojen ostamiseen.

Kielivaikeuksiakaan ei päässyt liioin syntymään, sillä keväällä pidetty pikakurssi oli pehmittänyt kielenkantimet ja selviytyminen kaupungilla omin neuvoin muodostui jännittäväksi seikkailuksi.

Paluumatkalla ei ollut puheenaiheista puutetta. Retkeläisille oli kertynyt muistelemista pitkäksi aikaa. Kerhojen puheenjohtaja, sosiaalivirkailija Toini Iivanainen oli kantanut suurimman vastuun ja helteen retken suunnittelussa ja järjestelyssä. Hän toimi myös matkan johtajana. Matkatoimiston puolesta oli lisäksi mukana opas. Kotimatkan varrella pysähdyttiin hetkeksi, jolloin retkeläiset esittivät kiitosensa nti Iivanaiselle hyvin onnistuneen matkan johdosta, joka oli virkistänyt heitä ja yhdistänyt yhteisläisnäisten joukkoa vastaisia tehtäviä varten. Samoin kiitettiin opasta, joka oli erinomaisella tavalla tutustuttanut heidät Tukholman nähtävyyksiin.

Juantehtaan virkamieskerholla 4. 9. luovutettiin Antti Johannes Hiltuselle pitkän päivätyön päätteeksi yhtiön 50-vuotisansiomerkki. Tilaisuudessa puhui dipl.ins. L. Timgren mainiten, että tuskin työntekijä voi isännälleen suurempaa kiitosta antaa kuin on hyvien ja vaikeiden aikojen läpi jatkunut pitkä ja uskollinen työsuhte yhtiön ja tehtaan hyväksi. Rva Annele Timgren kiinnitti ansiomerkin Antti Hiltusen rintapieleen. Juantehtaan kuusi aikaisempaa kultamitalimiestä kunnioitti tilaisuutta läsnäolollaan.

Kultamitalimiehiä

Pitkääaikaisesti palvelleita

KUUSANKOSKEN TEHTAAT

TOIVO ARVILA

purkaja ulkotyöosastolta tulee 26. 9. olleeksi 45 vuotta yhtiön palveluksessa. Hän on syntynyt Valkealassa 4. 4. 1898. Yhtiömme palvelukseen hän tuli v. 1915 Kymin selluloosatehtaalte, josta v. 1918 siirtyi ulkotyöosastolle.

Toivo Arvila

Muisto Niemi

Johan Grönroos

Reino Juusela

MUISTO NIEMI

massankäsittelyosaston etumies Kymin paperitehtaan yankee-koneosastolta tulee 17. 10. olleeksi yhtiön palveluksessa 45 vuotta. Hän on syntynyt Valkealassa 25. 7. 1902. Yhtiön palvelukseen Multamäen kartanoon hän tuli v. 1915 ja siirtyi v. 1941 Ojaselan kartanoon. Kymin paperitehtaan yankee-koneosastolle hän tuli v. 1952. Nykyistä työtään hän on hoitanut v:sta 1957 lähtien.

JOHAN GRÖNROOS

muurari Kymin talousosastolta tulee 1. 10. olleeksi 40 vuotta yhtiön palveluksessa. Hän on syntynyt Iitissä

Puiden latoja Johannes Laitinen Voikan puuhiomolta tuli 22. 8. palvelleeksi yhtiötä 50 vuotta. Hänen kunniaukseen oli Voikan klubille järjestetty juhlatilaisuus, jossa Voikan tehtaan teknillinen johtaja T. Z. Wiklund kiitti uskollista työntekijää pitkäaikaisesta palveluksesta yhtiössä. Mainittakoon, että tämän pitkän päivätyön ohella hän on kuulunut tehtaan palokuntaan yli 40 vuotta. Kuvassa oikealta: dipl. ins. T. Z. Wiklund, hra ja rva Laitinen sekä ins. Onni Poutiainen.

18. 10. 1906. Yhtiön palvelukseen hän tuli v. 1920 Kuusaan rakennusosastolle. Hän on työskennellyt myös Kymin puuhiomolla ja tehdasrakennusosastolla. V:sta 1942 alkaen hän on ollut muurarina asuinrakennuskorjaustöissä.

REINO JUUSELA

järjestelmestari rautatieosastolta tulee 5. 10. olleeksi 40 vuotta yhtiön palveluksessa. Hän on syntynyt Tampereella 7. 2. 1906 ja tuli yhtiön palvelukseen porapojaksi v. 1920 Kuusaan rakennusosastolle. Seuraavan vuoden helmikuussa hän siirtyi puutarhaan ja sieltä samana vuonna vaunujen voitelijaksi ulkotyöosastolle. Oltuaan sen jälkeen vuo-

Sulo Aalto

Emil Eskola

Toivo Malin

Reinhold Hyleh

den ajan raamien naulaajana Kuusaan sahalla hän tuli v. 1923 junailijan apulaiseksi Kymin raitiotieosastolle. Asevelvollisuutensa suorittettuaan hän palasi v. 1927 samalle osastolle junailijaksi. V:sta 1948 lähtien hän on toiminut järjestelmestarinä mainitulla osastolla, jonka nimi muutettiin v. 1952 rautatieosastoksi.

SULO AALTO

höyrynjakoaseman hoitaja Kymin höyryosastolta tulee 17. 10. olleeksi 40 vuotta yhtiön palveluksessa. Hän on syntynyt litissä 22. 12. 1899. Hän tuli yhtiön palvelukseen jo 13-vuotiaana puutarha-apulaiseksi Kymin ulkotyöosastolle. Kuperisepän apulaisena korjauspajalla hän oli vv. 1916—1919. V. 1927 hän tuli korjauspajalle viilajan apulaiseksi ja siirtyi v. 1930 höyryosastolle, jossa toimi höyryn järjestelijänä vuoteen 1957, jolloin hänet nimitettiin höyrynjakoaseman vakinaiseksi hoitajaksi.

EMIL ESKOLA

sorvaaja Kymin korjauspajalta tulee 21. 10. olleeksi 40 vuotta yhtiön palveluksessa. Hän on syntynyt Kouvolassa 1. 11. 1897. Työnsä yhtiössä

hän aloitti Kymin korjauspajalla v. 1921. Tällä osastolla hän on yhtäjaksoisesti suorittanut varsin pitkän päivätyönsä.

TOIVO MALIN

työnjohtaja Kymin höyryosastolta tulee 24. 10. olleeksi 40 vuotta yhtiön palveluksessa. Hän on syntynyt Valkealassa 4. 1. 1897. V. 1920 hän tuli työhön Kymin ulkotyöosastolle ja siirtyi v. 1922 höyryosastolle, missä hän työskenteli erilaisissa tehtävissä vuoteen 1937, jolloin hänet nimitettiin työnjohtajaksi. Sodan jälkeen hänet nimitettiin vuoromestariksi ja v. 1956 päivämestariksi. Hän toimii pääasiassa lämpöeristys- ja höyrylinjamestarina.

EINO KOSTE

sorvaaja Kymin korjauspajalta tulee 26. 10. olleeksi 40 vuotta yhtiön palveluksessa. Hän on syntynyt litissä 18. 7. 1906. Yhtiön palvelukseen hän tuli 15-vuotiaana Kymin korjauspajalle.

REINHOLD HYLEH

apumies Kymin rakennusosastolta tulee 27. 10. olleeksi 40 vuotta yhtiön palveluksessa. Hän on syntynyt litissä 13. 4. 1901. Yhtiön palvelukseen hän tuli ensimmäisen kerran v. 1916. Ol-

tuaan välillä muualla ja useaan otteen yhtiön eri osastoilla hän on v:sta 1958 lähtien ollut yhtäjaksoisesti Kymin rakennusosastolla.

Merkkipäiviä

KUUSANKOSKEN TEHTAAT

BERTIL SUNDLÖF

Haukkasuon Tehtaitten konttoripäällikkö täyttää 60 vuotta 23. 9. Hän on syntynyt Jyväskylässä ja suorittanut koulunkäyntinsä Helsingissä. Hän tuli yhtiömme palvelukseen Kuusankoskelle sähköttäjäksi v. 1926. Työskenneltään kirjanpito-osastolla, varastossa ja kasöörinä Kissakoskella hän siirtyi v. 1947 nykyiseen toimeensa konttoripäälliköksi Haukkasuolle. Vapaaehtoiseen maanpuolustustyöhön hän osallistui innolla koko sk:n toiminta-ajan. Vapaa-ajan harrastuksista mainittakoon filatelialia ja urheilukalastus.

EDVARD KAUPPI

sukeltajan merkkimies Kymin rakennusosastolta täyttää 60 vuotta 11. 10. Hän on syntynyt Valkealassa. Yhtiön palve-

Bertil Sundlöf

Edvard Kauppi

Väinö Puttonen

Toivo Mäkelä

Eino Jaatinen

Claes Tötterman

Joel Lehtinen

Pauli Rantanen

lukseen hän tuli v. 1918 Voikan tehtaille ja siirtyi Kymin rakennusosastolle v. 1930. Hänen vapaa-aikansa kuluvat Mattilassa sijaitsevan talonsa ja puutarhan hoidossa. Häntä kiinnostaa erityisesti juurikasviviljely. Kalastus on kuulunut hänen harrastuksiinsa nuoruusvuosina.

UUNO VALTO

putkiseppä Kymin korjauspajalta täyttää 60 vuotta 16. 10. Hän on syntynyt litissä. Työnsä yhtiössä hän aloitti v. 1917. Putkiseppäksi Kymin korjauspajalle hän siirtyi v. 1921.

VÄINÖ PUTTONEN

rullansiirtäjä Voikan paperitehtaalta täyttää 60 vuotta 25. 10. Hän on syntynyt Kangasniemellä. Yhtiön palvelukseen hän tuli v. 1918 Voikan rakennusosastolle. Työskenneltyään tämän jälkeen mm. Voikan korjauspajalla ja ulkotyöosastolla hän tuli v. 1942 Voikan puuhiomolle, josta siirtyi v. 1947 paperitehtaalte. Vapaa-ajan harrastuksista mainittakoon kalastus ja puutarhanhoito.

VÄINÖ SJÖHOLM

minton-koneenhoitaja Kymin selluloosatehtaalta täyttää 50 vuotta 1. 10. Hän on syntynyt Tuusulassa. Yhtiön

Aaro Hiekkala

Yrjö Kinnunen

palvelukseen ulkotyöosastolle hän tuli v. 1928 ja siirtyi selluloosatehtaalte v. 1934. Työskenneltyään erilaisissa tehtävissä kuivaussalissa hänet nimitettiin v. 1937 puhallinkuivauskoneen hoitajaksi ja v. 1959 minton-koneenhoitajaksi. Vapaa-ajat kuluvat kalastuksen ja puutarhanhoidon parissa.

TOIVO MÄKELÄ

rotatiokoneen etumies Voikan paperitehtaalta täyttää 50 vuotta 3. 10. Hän on syntynyt Valkealassa. Yhtiön palvelukseen hän tuli v. 1930 Voikan korjauspajalle. Työskenneltyään tämän jälkeen lyhyitä katkoja lukuunottamatta eri osastoilla hän siirtyi v. 1948 Voikan paperitehtaalte varamiehiksi ja myöhemmin nykyiseen toimeensa rotatiokoneen etumiehiksi. Vapaa-ajan harrastuksina ovat kalastus ja puutarhanhoito.

RAUHA HIETANEN

siivooja Kymin talousosastolta täyttää 50 vuotta 6. 10. Hän on syntynyt Luumäellä. Hän on työskennellyt kesäisin yhtiön puutarhatöissä ja 9. 2. 1960 lähtien Kuusaan saunalla siivoojana.

EINO JAATINEN

putkiseppä Kymin korjauspajalta täyttää 50 vuotta 31. 10. Hän on syntynyt

litissä. Yhtiön palvelukseen hän tuli v. 1938. Työskenneltyään ensin Keltin voimalaitoksella hän siirtyi v. 1941 korjauspajalle.

HALLAN TEHTAAT

CLAES GÖRAN TÖTTERMAN

konsuli, Hallan Tehtaitten myyntipäällikkö täytti 60 vuotta 13. 9. Hän on syntynyt Helsingissä ja tuli ylioppilaaksi ruotsalaisesta normaalilyseosta v. 1919. Sen jälkeen hän meni kadettikouluun ja valmistui upseeriksi v. 1921. Hän toimi aktiiviupseerina vuoteen 1924, jonka jälkeen hän antautui puutavara-alalle. Vv. 1925—1931 hän oli G.F. Neame & Co Ltd, Paris-nimisen puutavaryhtiön palveluksessa Ranskassa. Seuraava toimipaikka oli jälleen kotimaassa, jossa hän toimi puutavara-kaupan piirissä mm. Sahanomistajain Yhdistyksessä. V. 1934 hän tuli Hallan Tehtaitten myyntipäälliköksi. V:sta 1936 lähtien hän on toiminut Belgian varakonsulina Kotkassa. Ansioistaan hänelle on myönnetty seuraavat kunnia- ja ansiomerkit: Vm 2 v. 1918, VR IV miekoilla v. 1940, VR III miekoilla v. 1941, SVR II luokan ansiomerkki v. 1944, vapaussodan muistomitali soljilla, talvisodan muistomitali miekoilla ja soljilla (Karjalan kannas), jatkosodan muistomitali, KKK (Kolmen Kannaksen Koukkaajat) ja Chevalier av Belgiska Kronorden.

JOEL LEHTINEN

viilaaja korjauspajalta täyttää 60 vuotta 13. 10. Hän on syntynyt Lappajärvellä. V. 1943 hän tuli korjauspajalle viilaajaksi.

OLAVI ANTILA

höylääjä höyläämöltä täyttää 50 vuotta 12. 10. Hän on syntynyt Haminassa.

Hän alkoi työnsä Hallan Tehtaiden palveluksessa merkkipoikana lautatarhalla v. 1927. Oltuaan kausittain sahalla vv. 1930—1932 hän siirtyi seluloosatehtaalte ja sieltä v. 1941 höylämölle nykyiseen tehtäväänsä.

MARTTI LAUTALA

kuivaamomies kuivaamolta täyttää 50 vuotta 10. 11. Hän on syntynyt Kymissä. V. 1926 hän tuli merkkipojaksi Jumalniemen lautatarhalle ja työskenteli sen jälkeen muissa lautatarhoissa kunnes v. 1933 tuli Jumalniemeen moottorinkuljettajaksi siirtyen sieltä vastaavaan tehtävään Hallaan. V:sta 1951 lähtien hän on ollut kuivaamolla nykyisessä tehtävässään.

METSÄOSASTO

KALLE LEHTINEN

metsätöyryjohtaja täyttää 60 vuotta 27. 9. Hän on syntynyt Padasjoella. Jo varhain nuoruudessaan hän hakeutui metsä- ja uittotyömaille. Päästyään sotaväestä hän oli Valkeakoski Oy:llä vv. 1922—1923 nuorempana työryjohtajana. Oltuaan Lapin 'kultakentillä' vuoden hän siirtyi Savoön toimien eri puutavarayhtiöiden palveluksessa. Kymin Osakeyhtiön metsäosastolle hän tuli nuoremaksi työryjohtajaksi v. 1929 aluksi Kangasniemen piiriin, josta hän v. 1936 siirtyi vanhemmaksi työryjohtajaksi Hartolan piiriin Nokkaan omien ja ostometsien pariin. Tätä tehtävää hän hoitaa edelleen. 'Kalle' tunnetaan sanavalmiina ostomiehenä, jonka reheviä vitsejä liikkuu maakunnan ulkopuolellakin. Hän on useaan otteeseen ollut mm. taksoituslautakunnissa ja pitkät ajat vaalilautakunnissa. Harrastuksena aikaisemmin oli mm. kalastus, nykyisin kirjallisuus.

PAULI RANTANEN

metsätöyryjohtaja Uudenmaan hoitoalueen Pyhäjärven piirissä täyttää 50 vuotta 4. 10. Hän tuli metsäosastolle työryjohtajaksi v. 1935. Hänen pääasiallinen työnsä on omien metsien hoito Pusulan pitäjässä, mutta ei ostotoimintakaan ole hänelle vierasta. Hänet tunnetaan reippaana ja erinomaisena, tunnollisesti tehtävistään huolehtivana metsätöyryjohtajana, joka nauttii täydellisesti esimiesten luottamusta. Hän on hyvin pidetty alustensa keskuudessa. Ammattitaitonsa kehittämiseksi hän on käynyt Sippolan työryjohtajakurssin v. 1949.

AARO HIEKKALA

metsänhoitaja Mikkelistä täyttää 50 vuotta 6. 10. Valmistuttuaan metsänhoitajaksi v. 1937 hän palveli aluksi avustavana metsänhoitajana Metsähallinnon Perä-Pohjolan piirikunnassa. Sotapalveluksesta vapauduttuaan hän toimi Työtehoseuran Metsäosaston päällikkönä ja oli samanaikaisesti kansanhuoltoministeriön puu- ja polttoainelosastossa osastosihteerinä ja hakkuutoimiston päällikkönä. V. 1945 hän siirtyi aluemetsänhoitajaksi Kymin Osakeyhtiön metsäosaston Pohjois-Karjalan hoitoalueeseen ja v. 1951 nykyiseen virkaansa metsäosaston teknillisen toimiston päälliköksi Mikkeliin. Hän on toiminut Pohjois-Karjaan Metsänhoitajayhdistyksen sihteerinä ja Suur-Savon Metsänhoitajat ry:n puheenjohtajana. Hän on Suomen Metsänhoitajaliiton valtuuskunnan jäsen. Sodan jälkeen hän toimi metsätöyrytoimikunnan sihteerinä sekä kuului metsäsiain yhteistoimikuntaan v. 1945. Hän on ollut mukana myös Pienpuualan toimikunnan työssä sekä kuuluu Suomen Puunjalostusteollisuuden Työnantajaliiton metsäsiain neuvottelukuntaan ja saman keskusliiton moottorikuljetustoimikuntaan. Metsänhoitaja Hiekkala on joutunut Mikkeliissä mukaan myös kunnalliselämään. Hän kuuluu kaupunginvaltuustoon ja toimii palolautakunnan puheenjohtajana ja teollistamislautakunnan varapuheenjohtajana. Harrastus: kalastus.

HÖGFORSIN TEHTAAT

ARTTURI LILJEGREN

autonkuljettaja rakennusosastolta täyttää 60 vuotta 12. 9. Hän on syntynyt Ul. Pyhäjärvellä. Tehtaan työhön hän tuli v. 1922 toimien mm. rakennusosastolla, metsätöissä ja emali- sekä valimo-osastoilla. V. 1939 hän siirtyi rakennusosaston autonkuljettajaksi, mitä tointa edelleenkin hoitaa. Hän on innokas urheilumies. Nuorempana hän harrasti pitkiä juoksumatkoja, voittipa v. 1938 Suomen Sosialidemokratian maratoonin. Myös hiihtoa ja suunnistusta hän on harrastanut omistaen niissä viisi piiriin mestaruutta. Nykyisinkään hän ei ole unohtanut urheilua. Lukuisat ovat ne kilpailujoukkueet, jotka hänen vakava kätensä on 'ohjannut' kilpailupaikoille. Hyvästä ajotaidosta hänelle on myönnetty AK:n kultainen ansiomerkki.

ALIINA LINDHOLM

saunanhoitaja virkamiessaunalta täyttää 60 vuotta 12. 9. Hän on syntynyt Ul. Pyhäjärvellä. Tehtaan työhön hän tuli v. 1943 virkamiessaunan ja pesulan hoitajaksi. Tätä tointa hän edelleen uskollisesti hoitaa.

YRJÖ KINNUNEN

ammepakkaaja emalilaitokselta täyttää 60 vuotta 27. 9. Hän on syntynyt Kontiolahdella. Oltuaan aluksi maataloustöissä kotiseudullaan hän tuli v. 1946 tehtaan palvelukseen. Hän toimi aluksi valimossa valaen liesien ja radiaattorien osia. V. 1953 hän siirtyi emalilaitokselle.

LAURI HELENIUS

kattilankasaaja kattilaosastolta täyttää 60 vuotta 30. 9. Hän on syntynyt Nummella. Toimittuaan aluksi maataloustyössä mm. Nummella ja Ul. Pyhäjärven Närön tilalla hän tuli v. 1938 tehtaan valimoon ammevalajaksi. V. 1942 hän siirtyi kattilaosastolle kasaajaksi. Hän on ottanut osaa myös kunnalliselämään. Hän on ollut mm. kunnanhallituksen ja raittiuslautakunnan jäsen.

AK:n KULTAINEN ANSIOMERKKI

Heinäkuun 19 pñä Hallan kerholle järjestetyssä kahvitilaisuudessa luovutti käyttöpäällikkö B. Carlson toimitusjohtaja B. Weckmanin autonkuljettajalle Onni Jäntille AK:n myöntämän kultaisen ansiomerkin hyvästä ja taitavasta ajosta.

Toimituksen tuolilta

Juhani Ahon syntymästä tuli kuluneeksi sata vuotta. Varmaan moni sellainenkin, jonka vakinaiseen ravintoon ei kuulu kirjallisuuden lukeminen, muisti hänen 'Rautatiensä' ja 'Siihen aikaan kun isä lampun osti'.

Palautui mieleen noiden mestarillisten pikkuteosten elävä kuvausvoima ja hupaisuus. Mutta perin vanhanaikaisilta tuntuivat aiheet. Rautatie ja öljylamppu, ovatko nekin joskus voineet olla 'sensaatioita' meidän kielellämme sanottuna. Lapsenmielisiä ovat ihmiset silloin olleet. Nyt pitää ihmetelyn kohteena olla vähintään avaruusraketti.

Mutta todellisuudessa niin rautatie kuin öljylamppukin ovat olleet suuria keksintöjä ja muuttaneet kokonaan alkukantaisen elämänmuodon. Ennen rautateitä patikoitiin jalkaisin tai kuljettiin hevoskyydillä. Turhan päiten ei lähdetty reissun päälle. Ja katsottiin synnilliseksi kuljeskeleminen paikasta toiseen. Kun oli koti ja kotiseurakunta, niin sitä kuusta oli kuuleminen. Pihtiin pistetyn päreen valossa askaroitiin pirteissä pimeinä iltapuhteina. Tehtiin kaikki omasta

Manan majoille

Elokuun 21 päivänä kuoli Kuusankoskella vartija Eino Olavi Lindholm. Hän oli syntynyt Valkealassa 4. 3. 1916. Kymin Osakeyhtiön palvelukseen hän tuli 7. 7. 1932 ammattikoulun oppilaana Kymin höyryasestolle. Tämän jälkeen hän työskenteli eri osastoilla, pisimmän ajan karbiditehtaalla vv. 1944—1956 siirtyen tämän jälkeen vartijaksi.

Vainajaa jäivät lähinnä kaipaamaan puoliso ja lapset.

takaa. Vain jotakin aivan tähdelistä käytiin kaupungista hake-massa.

Kun Suomenmaahan levisi yleisemmin tieto kiskoja pitkin kulkevasta höyryhevosta, aiheutti se kansan johtomiesten jakautumisen kahteen leiriin. Toisten mielestä oli pätkähullua ryhtyä rakentamaan köyhään ja harvaan asuttuun maahan rautateitä. Ne tulisivat ylettömän kalliiksi ja rahvas tottuisi vain huonoille tavoille. Näiden rautatien vastustajien mielestä maamme liikenneolojen parantaminen piti tapahtua kanavien avulla. Saimaan kanava oli juuri valmistunut ja tämä silloisissa oloissa suurenmoinen saavutus kehoitti jatka-maan. Vesistöt olivat olleet Suomen kansan kulkureittejä hamasta historian aamusta saakka. Niiden tuli olla sitä jatkuvasti. Yhdistämällä vesistöjä toisiinsa saataisiin yhtenäisen kulkuverkosto maahan. Tosin järvet olivat monta kuukautta jäässä, mutta talvella oli ennenkin vaivuttu eristyneeseen uneliaisuuteen.

Toisin ajattelivat valveutuneemat, niiden joukossa itse Snellman. Heidän mielestään vain rautateiden avulla saattoi Suomen kansan elintaso ja sivistys kohota. Heidän kantansa voitti ja niin Matit ja Liisat Savon syrjäkyliä myöten saivat nähdä junan, ihmeen, jonka veroista he eivät ennen olleet kokeneet.

Samaan aikaan teki öljylamppu tuloaan. Kuinka huikaisevalta sen valo näyttikään savuavan pärepihdin tuikkuun verrattuna. Se oli kuin aurinko. Sen valossa näki lukea ja pujottaa langan neulansilmän läpi. Mutta eihän öljylamppua raatsittu aina polttaa. Lamppu ja öljy olivat kaupan tavaraa, rahalla ostettuja, päre taasen kotoinen tuote, jonka hankkiminen maksoi vain vaivanäköä. Siksi öljylampun sytyttämisen pysyi kauan aikaa juhlallisena tapahtumana.

Ahon kertomukset kuvaavat aikaa viime vuosisadan lopulla. Sanoikaamme seitsemisenkymmentä vuotta sitten. Nykyisin ihmisen keski-ikäkin alkaa olla niillä main. Ajallisesti on siten välimatka noihin etäisiltä tuntuviin tapahtumiin varsin lyhyt. Meiltä on vain kaikenlainen suhteellisuustaju hävinnyt, kun maailmaa on hirmuvauhtia alettu tehdä valmiiksi ja uusi keksintö toinen toisensa perään sukeltaa esiin.

Oli hauskaa, että Karkkilan rautatiejuhlassa verestettiin muistoja Juhani Ahon 'Rautatienkin' avulla. Esitetty katkelma sopi mainiosti tuohon tilaisuuteen ja toi katsojille samalla elävästi mieleen salokansan ensimmäisen junaelämyksen. Vaikutti siltä, ettei tuota hupaisaa esitystä katseltu yksistään komediana, vaan samalla todella ymmärrettiin, mitä juna oli merkinnyt maaseudun hiljaisuudessa eläneelle kansalle.

Oma rautatiekin, jonka 50-vuotisjuhlaa oli kokoonnuttu viettämään, oli aloittanut uuden aikakauden Högforsin ja lähiseudun elämässä. Monet juhlavieraat muistivat elävästi nuo alkuaikat ja siksi he kohdistivatkin kiitolliset ajatuksensa rautatiehensä.

Totta on, että tämä rautatie on vanhentunut ennen aikaansa. Eihän 50-vuotias vielä mikään ikäloppu ole, mutta tässä tapauksessa kapearaiteisuus ja 25 kilometrin tuntivauhti ovat ominaisuuksia, jotka eivät enää oikein sovellu nykyajan mittakaavaan ja vauhtiin.

Mutta juuri tällä tavoin kuin karkkilalaiset muistivat rautatietänsä, tulee hyvin palvellutta 'vanhusta' juhlaa. Siitä saakoot juhlan järjestäjät ja juhlassa mukana olleet ansaitun kiitoksen.

T u o m o

